

Załącznik do uchwały
NR LXIV/405/2024 r.
Rady Miejskiej w Jastrzębiu
z dnia 26 stycznia 2024 r.

Strategia Rozwoju

Gminy Jastrząb do 2030 roku

Styczeń 2024 r.

**Opracowanie wykonano
przez zespół konsultantów**

**przy współpracy Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy
Jastrzęb na lata 2023-2030 w skład którego weszli:**

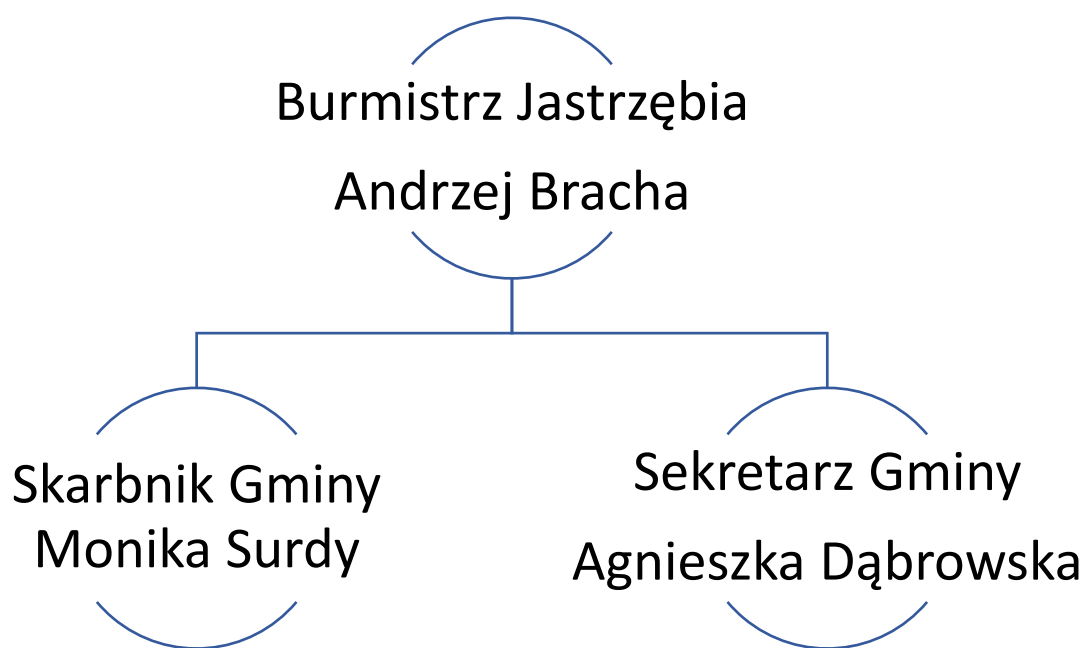
- 1. Agnieszka Dąbrowska- Przewodnicząca**
- 2. Dorota Sykulska – Wiceprzewodnicząca**
- 3. Anna Lech- Sekretarz**
- 4. Członek- Izabela Bodo**
- 5. Członek- Andrzej Bracha**

oraz przy udziale

- 1. Anny Sadzy – Kierownik GOPS-u w Jastrzębiu**
- 2. Mariusza Tomczyka- Kierownika Gospodarki i Mienia
Komunalnego, Budownictwa i Ochrony Środowiska**

Spis treści

WSTĘP	5
UWARUNKOWANIA, WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ	7
UWARUNKOWANIA I METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII	7
WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ	8
ANALIZA SWOT MIASTA I GMINY JASTRZĄB	12
ZAŁOŻENIA PLANISTYCZNE GMINY JASTRZĄB	17
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030 +	17
WIZJA ROZWOJU GMINY	23
CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY JASTRZĄB	23
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY JASTRZĄB	29
PLAN PROJEKTÓW PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI	45
REZULTATY I EFEKTY PLANOWANYCH PROJEKTÓW	61
ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY JASTRZĄB Z AKTUALNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE EUROPEJSKIM, KRAJOWYM, REGIONALNYM I LOKALNYM	68
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	76
REALIZACJA, MONITORING I EWALUACJA	77
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	79

Rada Miejska
Kadencja 2018 - 2024
Skład osobowy
Sławomir Bińkowski - Przewodniczący Rady Miejskiej w Jastrzębiu
Wojciech Warso - Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Jastrzębiu
Marek Czarnota
Zbigniew Domagała
Marzena Golińska
Barbara Gregier
Katarzyna Jelonek
Renata Karbarz
Rafał Kuźdub
Jerzy Kozłowski
Dawid Król
Leszek Mąkola

Marta Nadgradkiewicz

Tomasz Wakuła

Aldona Wójcikowska

Wstęp

Zasady tworzenia strategii dla jednostek samorządu terytorialnego definiuje ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40,572,1463) która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności:

- I. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- II. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- III. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- IV. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- V. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- VI. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2022, poz. 2094) wraz z zakresem planowanych działań;
- VII. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- VIII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- IX. Ramy finansowe i źródła finansowania.

Strategia Rozwoju Gminy Jastrzęb została przygotowana zgodnie z powyższymi zapisami. Zgodnie z art. 10f. 1. ustawy o samorządzie gminnym: Rada gminy, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. Dz.U. z 2023 r. poz. 1259, 1273 o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ponadto jednym z elementów

wynikających ze zmian legislacyjnych jest wymóg podjęcia działań konsultacyjnych z interesariuszami zewnętrznymi w formie konsultacji horyzontalnych (m.in. sąsiednie gminy) i wertykalnych: proces opiniowania Strategii w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa przez zarząd województwa (art. 10f. 1-3. Ustawy o samorządzie gminnym).

Strategia rozwoju gminy określa scenariusz rozwoju dla danej jednostki samorządu terytorialnego. Dokument definiuje cele strategiczne, ale również wskazuje konkretne grupy projektów, zadania inwestycyjne i społeczne umiejscowione w określonym przedziale czasowym. Niniejszym dokument został przygotowany na okres obowiązywania nowego budżetu Unii Europejskiej zgodnie z perspektywą finansową na lata 2021 – 2027 włączając w to zasadę N + 3. Opracowanie strategii jest ważne z punktu widzenia zmieniającej się sytuacji geopolitycznej, społeczno-gospodarczej kraju, województwa, powiatu oraz samej gminy. Nowa rzeczywistość wywołana skutkami pandemii wirusa SARS-CoV-2 sprawia, że samorządy już stoją przed trudnym wyzwaniem poprawy sytuacji po okresie przymusowego zamrożenia gospodarki. Dodatkowo dochodzą niepokoje związane z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, co spowodowało realne zagrożenie dla pokoju w Europie. Skutki trwającej wojny są nieprzewidywalne, choć na pewno mają i dalej będą miały wpływ na rynek surowców, rosnącą inflację i ryzyko stagflacji w Polsce.

Realizacja założeń strategii jest związana z możliwościami pozyskiwania środków krajowych i europejskich. Jej wdrażanie przypadnie na nowy okres programowania Unii Europejskiej oraz możliwościami związanymi z pozyskiwaniem funduszy strukturalnych w perspektywie finansowej na lata 2021 – 2027.

Planowanie i zarządzanie w samorządach w oparciu o dokumenty strategiczne jest podstawą efektywnego administrowania oraz współpracy samorządowej, ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym dotacji przeznaczonych na realizację określonych projektów. Strategia pozwala na koordynowanie działań różnych instytucji działających w sferach społecznych oraz gospodarczych na terenie gminy oraz integruje te podmioty wokół priorytetowych kierunków działań. Dokument określa priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na terenie gminy. Strategia stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia projektów współfinansowanych ze środków krajowych i strukturalnych Unii Europejskiej takich jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejski Fundusz Społeczny i innych m.in. Europejskiego Instrumentu Odbudowy, funduszy norweskich i funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Strategia pełni następujące funkcje:

- kierunkową dla władz gminnych, środowisk naukowych i biznesowych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, ale także dla wszystkich mieszkańców gminy;
- koordynacyjną dla innych dokumentów programowych i planistycznych na poziomie gminnym;
- informacyjną dla mieszkańców, inwestorów, partnerów;
- promocyjną w kontekście lokalnym, regionalnym, krajowym oraz ponadnarodowym.

Strategia powstała zgodnie z nowymi przepisami, 12 listopada 2020 r. weszła w życie nowelizacją Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – podstawowego aktu prawnego, który reguluje w Polsce politykę rozwoju. Uchwalona w lipcu 2020 roku nowela nadaje nowy kształt systemowi strategicznego zarządzania krajem i wprowadza nowe instrumenty polityki regionalnej. Na szczeblu lokalnym potwierdzono praktykę opracowywania i uchwalania strategii rozwoju gminy: wiele samorządów terytorialnych przygotowywało dotychczas strategie rozwoju, jednak nie były one osadzone w przepisach prawnych. Punktem wyjścia do prac nad strategią było opracowanie Diagnozy społeczno – gospodarczej i przestrzennej. Jej zadaniem było scharakteryzowanie potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne. Diagnoza strategiczna jest kanwą do opracowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Uwarunkowania, wnioski z diagnozy społeczno – gospodarczej i przestrzennej

Uwarunkowania i metodyka opracowania Strategii

W pracach nad dokumentem został przyjęty mechanizm oparty na eksperckim modelu tworzenia strategii rozwoju gminy. Dzięki temu dokument stanowi niezależne źródło informacji i wiedzy na temat Gminy Jastrzęb.

Metodyka prac nad strategią

Prace nad strategią zostały podzielone na 4 etapy: diagnozę stanu, analizę strategiczną, redakcję właściwą oraz przyjęcie dokumentu do realizacji.

Etap I, którym była diagnoza stanu miała charakter pracy eksperckiej i polegała na opracowaniu diagnozy społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy – diagnoza stanowi odrębny dokument stanowiący fakultatywny załącznik do samej strategii. Opisany został stan zasobów oraz tendencje rozwojowe zachodzące w sferze przestrzenno-przyrodniczej, społecznej, gospodarczo-finansowej;

Etap II przeprowadzenie analizy strategicznej. Bazował on głównie na wynikach analiz eksperckich, weryfikacji danych merytorycznych i statystycznych, wywiadach z pracownikami urzędu. Zrealizowane działania pozwoliły kolejno na:

- wprowadzenie i wstępne prace analityczne;
- omówienie metodyki procesu budowania strategii rozwoju metodą ekspercką;
- dokonanie przeglądu uwarunkowań mających wpływ na sytuację gminy – zebranie opinii i spostrzeżeń uczestników spotkań;
- przeprowadzenie analizy SWOT;
- określenie wizji i misji gminy;
- formułowanie celów w poszczególnych wyzwaniach;
- określenie założeń organizacyjnych dla poszczególnych projektów.

Etap III obejmował opracowanie strategii zgodnie z wymaganą strukturą, opisanie zgodności strategii z dokumentami strategicznymi poziomu regionalnego oraz ustalenie procedur implementacji, monitorowania i aktualizacji dokumentu.

Etap IV koncentrował się na uczestnictwie interesariuszy w procesie konsultacji dokumentu. Zweryfikowano zapisy oraz wprowadzono proponowane zmiany i uzupełnienia. Projekt strategii został przedłożony do konsultacji sąsiednim gminom, związkom międzygminnym, Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Mazowieckiego w Warszawie, Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Ponadto wystąpiono o ustalenie obowiązku przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko występując do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie.

Wykonana diagnoza pozwala na weryfikację obecnego położenia społeczno-gospodarczego gminy, dzięki czemu można określić najbardziej pożądaną wizję rozwoju. Ważną częścią są zaplanowane cele strategiczne. Uzupełnieniem przyjętego podejścia jest wskazanie wyzwań, które są łącznikiem pomiędzy przedstawioną wizją i misją, a skonkretyzowanym zbiorem celów.

Strategia w swojej ostatecznej wersji jest dokumentem perspektywicznym i długofalowym, wskazującym priorytety i narzędzia realizacji, które na najbliższe lata wydają się stwarzać najwięcej możliwości dla rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Jastrząb. Strategia jest dokumentem, który w swoich założeniach musi podlegać aktualizacji, ewaluacji i monitoringowi, tak aby jej realizacja odpowiadała potrzebom gminy i jej mieszkańców.

Rok 2023 r. jest dla Gminy Jastrząb szczególny, gdyż po wielu latach udało się odzyskać prawa miejskie. Od 1 stycznia Jastrząb jest miastem i siedzibą gminy wiejsko – miejskiej. Poza atutami wizerunkowymi dla społeczności i samorządu to szansa na szybszy rozwój, możliwości pozyskiwania zewnętrznych funduszy z innych niedostępnych dotychczas programów. Poza tym 2023 r. to końcowe rozliczenie projektów z perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014 – 2020, ich zakończenie jest przewidziane na lata 2023 – 2025 w zależności do instrumentu, z jakiego są współfinansowane. Równolegle będą prowadzone inwestycje ze środków krajowych, w tym z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg.

W województwie mazowieckim z sukcesem udało się już również ogłosić pierwsze konkursy w ramach funduszy europejskich dla województwa mazowieckiego na lata 2021 – 2027.

Gmina dla potrzeb realizacji polityki rozwoju regionalnego oraz możliwości aplikowania o fundusze zewnętrzne przygotowała dokumenty planistyczne, które były podstawą aplikowania o środki europejskie. Przygotowany wówczas dokument w postaci Strategii Rozwoju Gminy Jastrząb na lata 2015 – 2025 zawiera cele strategiczne oraz projekty inwestycyjne i społeczne. W obszarze przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną, poprawie efektywności energetycznej ważną rolę odgrywał opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.

Synteza diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Realizowane przez gminę działania w poszczególnych obszarach:

Infrastruktura techniczna w gminie:

- I. Inwestycje w gospodarkę wodno – kanalizacyjną;
- I. Inwestycje w infrastrukturę drogową;
- II. Termomodernizacje budynków użyteczności publicznej;
- III. Odnawialne źródła energii;
- IV. Wymiana nieekologicznych źródeł ciepła;
- V. Gospodarka odpadami - Punkt Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych;

Sfera społeczna i edukacyjna:

- I. Budowa placów zabaw z infrastrukturą towarzyszącą;
- II. Wsparcie rozwoju gminnej pomocy społecznej w kontekście istniejących zagrożeń: przemoc, uzależnienia;

- III. Infrastruktura sportowa i rekreacyjna;
- IV. Cyfryzacja.

Sfera gospodarcza:

- I. Przedsiębiorczość może być ważnym motorem rozwoju gminy Jastrząb, wspierając zrównoważony wzrost i poprawę jakości życia mieszkańców. W gminie Jastrząb można odnotować rosnącą liczbę działających firm. Od 2018 r. liczba rejestrowanych działalności gospodarczych stale rośnie. Zdecydowana większość to usługi, handlowe mikro przedsiębiorstwa. Na terenie gminy działają także podmioty zajmujące się wydobywaniem piasku, piaskowca, funkcjonują zakłady kamieniarskie, stolarskie, ciesielskie, usługi tartaczne. W 2022 r. podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności wyniosło 933.

Rynek pracy:

- I. Według danych GUS za maj 2023 r. najwyższe bezrobocie w Polsce było w powiecie szydłowieckim w województwie mazowieckim. Stopa bezrobocia wyniosła tam 24,6 %. Dla porównania bezrobocie dla całego kraju za maj 2023 r. to 5,1 %. Gmina Jastrząb razem z gminą Mirów mają w powiecie najniższą liczbę osób pozostających bez pracy. Odpowiedź na pytanie, z czego wynika taka sytuacja na rynku pracy jest bardzo trudna. Ma na to wpływ migracja zarobkowa, dużo ludzi młodych wyjechało za pracę, często poza granice kraju. Bezrobocie może mieć też związek z szarą strefą i pracą osób bezrobotnych bez umów.

Turystyka:

- I. Gmina Jastrząb może rozwijać turystykę i agroturystykę, promując atrakcje i walory turystyczne regionu. To może przyciągnąć turystów, generując nowe możliwości dla lokalnych przedsiębiorców, takich jak restauracje, hotele, lokalne przewodnictwo i usługi rekreacyjne;
- II. gmina może się pochwalić także ciekawą ofertą sportową i rekreacyjną znajdującą się nad zalewem, który w ostatnich latach przeszedł metamorfozę. Została tam wybudowana nowa infrastruktura w postaci boiska sportowego (piłka nożna, siatkówka), placu zabaw, siłowni zewnętrznej. Poza tym wokół zalewu w Jastrzębiu została utworzona trasa do uprawiania nordic walkingu. Zalew cieszy się dużą popularnością w zwłaszcza w okresie letnim zarówno wśród mieszkańców gminy,

ale także Radomia. Nowa infrastruktura zachęca do aktywnego wypoczynku, plażowania, gry, ale także oddawaniu się pasji wędkowania. Zbiornik został wybudowany na rzece Śmitówce i zajmuje powierzchnię 10 ha lustra wody. Na zalewie wybudowano dwa mola - widokowe i estradowe oraz kładkę dla pieszych. Teren wokół został zagospodarowany i wykorzystywany podczas wielu imprez. Gmina podejmuje się realizacji nowych inwestycji chcąc, aby teren rekreacyjny nad zalewem był jak najbardziej atrakcyjny w 2023 r. została wykonana ścieżka dydaktyczna i ekologiczna składająca się z 11 gier edukacyjnych, w tym: gry edukacyjne z zakresu ichtiologii, gry edukacyjne z zakresu ornitologii, elementy infrastruktury tj. wiata, ławy z oparciem i bez oparcia.

Okres do 2030 r. to czas planowania nowych wyzwań i realizacji nowych projektów przez gminę. Gmina Jastrzęb chce wykorzystać nowe środki zewnętrzne oraz wsparcie z budżetu państwa w ramach programów krajowych. Przygotowana dla potrzeb strategii diagnoza społeczno – gospodarcza pozwoliła zdiagnozować problemy i ustalić priorytety na najbliższe lata. Na podstawie diagnozy można zdefiniować wyzwania, cele oraz określić projekty. Podsumowanie wykonania założeń dotychczasowej strategii dały podstawę do określenia wizji oraz misji gminy.

Wyznaczenie celów zostało poprzedzone nakreśleniem głównych obszarów problemowych w gminie. Na ich podstawie zostały sformułowane w kolejnych rozdziałach wyzwania oraz cele.

Zidentyfikowane zagrożenia i problemy dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego gminy:

- I. Poprawa jakości życia mieszkańców;
- II. Konieczność poprawy wizerunku gminy jako atrakcyjnego letniska i miejsca do spędzania wolnego czasu;
- III. Wymagająca modernizacji infrastruktura techniczna gminy, w tym sieć drogowa, remonty dróg lokalnych;
- IV. Potrzeba budowy sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w gminie;
- V. Przebudowa sieci wodociągowych;
- VI. Zanieczyszczenie środowiska, w tym problem niskiej emisji, brak ekologicznych źródeł ciepła i niewielkie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- VII. Potrzeba wsparcia infrastruktury kulturalnej i społecznej;
- VIII. Konieczność aktualizacji polityki przestrzennej gminy;
- IX. Brak wystarczającej liczby mieszkań w gminie;
- X. Wymagająca wsparcia infrastruktura rekreacyjna i sportowa;

- XI. Modernizacja zalewu w Jastrzębiu;
- XII. Transport publiczny pomiędzy Dworcem PKP Jastrzęb a Jastrzębiem;
- XIII. Depopulacja gminy związana z migracją zarobkową i edukacyjną;
- XIV. Wykluczenie cyfrowe i transportowe, szczególnie dotyczące osób starszych.

Analiza SWOT Miasta i Gminy Jastrzęb

Analizę SWOT można zdefiniować, jako ramy do identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń. Narzędzie jest wsparciem w rozważaniach dotyczących strategii. SWOT jest istotną częścią planu, ponieważ pomaga organizacji, w tym wypadku gminie, zdecydować, jaką ma pozycję. Analiza pomaga również określić, jak najlepiej podejść do przyszłej sytuacji. Narzędzie do analizy SWOT zapewnia wszystkie informacje potrzebne do uzyskania wysokiej jakości wglądu w mocne i słabe strony.

Główną korzyścią z przeprowadzenia tej analizy jest to, że na poziomie strategicznym mówi nam ona, na czym powinniśmy się skoncentrować. Pozwala nam również identyfikować luki w naszej organizacji.

Analiza SWOT (mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia) służy do zrozumienia, jak organizacja lub produkt będzie radzić sobie na rynku poprzez identyfikację potencjalnych problemów, które mogą wpłynąć na jego sukces.

Gmina Jastrzęb

Rozwój zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju

Zgodnie z Agendą 21, na samorządzie terytorialnym spoczywa również największy obowiązek związany z wdrażaniem zrównoważonego rozwoju. Władze lokalne wskazywane są jako jeden z głównych podmiotów realizacji tej idei. Wynika to z faktu, że są one kluczowymi aktorami decyzyjnymi w zakresie polityki rozwoju lokalnego, w efekcie której przyczyniają się do zmian zachodzących w wielowymiarowej przestrzeni lokalnej.

Wdrażając ideę zrównoważonego rozwoju, samorząd powinien realizować inwestycje wspierające rozwój zarówno ekonomiczny, społeczny, jak i ekologiczny. Osiągnięcie wysokiej jakości życia lokalnej społeczności wymaga od samorządów terytorialnych wspierania integralności rozwoju we wszystkich dziedzinach jakości życia człowieka, takich jak: zdrowie i warunki socjalne, zatrudnienie, ubóstwo dochodowe, edukacja, rodzina, partycypacja w życiu wspólnoty i społeczeństwa, mieszkalnictwo, transport i komunikacja, bezpieczeństwo, czas wolny i kultura, satysfakcja z życia, środowisko.

Agenda 2030¹ ma charakter uniwersalny, horyzontalny i jest bardzo ambitna. Obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy².

¹ Dokument Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development) przyjęty przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ) to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Jego ramy wykraczają daleko poza, realizowane do tej pory, Milenijne Cele Rozwoju przyjęte w 2000 r. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

² <https://www.gov.pl/web/rozwój-technologia/cele-zrownowazonego-rozwoju>

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dogodne położenie geograficzne gminy, bliskość większych miast i ważnych dróg komunikacyjnych	Niedostateczne inwestycje w rozwój infrastruktury społecznej i kulturalnej.
Ponowne odzyskanie praw miejskich przez miejscowość Jastrząb w 2023 r.	Brak wystarczającej ilości miejsc pracy, co prowadzi do migracji zarobkowej mieszkańców
Lokalizacja zalewu w Jastrzębiu będącego popularnym obiektem rekreacyjnym dla mieszkańców gminy i osób przyjezdnych	Niedostateczne wykorzystanie zasobów naturalnych i turystycznych gminy
Sprzyjające warunki dla rozwoju turystyki weekendowej, turystyki wiejskiej - na obszarze Ziemi Odrowążów z ciekawymi atrakcjami turystycznymi	Zanieczyszczenie środowiska, zjawisko niskiej emisji
Względnie dobra infrastruktura drogowa i komunikacyjna wewnątrz gminy	Brak sieci zbiorczej kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, modernizacja sieci wodociągowej

Dobra sytuacja finansowa gminy	Wymagająca dalszych inwestycji infrastruktura drogowa
Dobre warunki do zamieszkania i rozwoju budownictwa jednorodzinnego	Potrzeba budowy ścieżek i ciągów pieszo – rowerowych
Realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych	Wymagająca modernizacji i rozbudowy sieć wodociągowa
Aktywne społeczności lokalne i istnienie licznych organizacji pozarządowych	Wymagająca dalszych inwestycji baza oświatowa
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	Brak gminnego domu kultury - jednostki koordynującej i rozwijającej obszary ważne dla gminy
Realizacja inwestycji poprawiających stan środowiska naturalnego, w tym efektywność energetyczną	Wciąż niewielka ilość instalacji odnawialnych źródeł energii
Zadowalający stopień bezpieczeństwa publicznego	Migracja zarobkowa, edukacyjna
Zapewniona opieka medyczna	Ograniczony budżet na inwestycje - konieczność współfinansowania ze środków zewnętrznych
Zorganizowana opieka dla dzieci w wieku przedszkolnym i do 3 lat: gminne przedszkole i żłobek, prywatne punkty przedszkolne	Brak uzbrojonych i wydzielonych terenów inwestycyjnych
Podnoszące atrakcyjność inwestycje w infrastrukturę sportową i rekreacyjną	Wymagająca uzupełnienia oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci
Inwestycje w poprawiające jakość edukacji	Wymagająca wzbogacenia oferta kulturalna, rekreacyjna dla seniorów
Inwestycje w cyfryzację	Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców dotycząca wiedzy na temat odnawialnych źródeł energii, segregacji odpadów, szkodliwości pokryć azbestowych
Realizacja projektów społecznych przeciwdziałających wykluczeniu osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	Dzikie wysypiska na obszarze gminy
Dobrze wyposażona i przygotowana infrastruktura szkolnictwa podstawowego	Promocja gminy w zakresie inwestycji

SZANSE	ZAGROŻENIA
Fundusze programów krajowych i unijnych	Opóźnienie w wypłatach dotacji z funduszy unijnych
Promocja turystyki jednego dnia, turystyki weekendowej	Niestabilna sytuacja ekonomiczna związana z rosnącą inflacją i z ryzykiem innych negatywnych zjawisk ekonomicznych m.in. stagflacja
Rozwój budownictwa lotniskowego	Rosnące koszty realizacji inwestycji budowlanych
Zagospodarowanie turystyczne nad zalewem w Jastrzębiu	Nieprzewidywalna sytuacja geopolityczna związana z trwającą wojną w Ukrainie i związane z tym obawy o bezpieczeństwo energetyczne
Rozwój agroturystyki na terenie gminy	Zagrożenie marginalizacją - bezrobocie, wykluczenie społeczne
Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez realizację nowych inwestycji	Rosnące koszty zakupu działek rekreacyjnych i lotniskowych skutkujące spadkiem zainteresowania ze strony kupujących
Wzrost zainteresowania ekologicznymi źródłami energii i możliwość inwestycji w odnawialne źródła energii	Rosnące koszty prowadzenie działalności gospodarczej
Możliwość budowy partnerstw z innymi gminami, instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi	Konkurencja ze strony innych gmin np. w pozyskiwaniu środków na inwestycje
Lepsza rozpoznawalność Gminy Jastrzęb, dzięki odzyskaniu prawa miejskich	Wyjazdy i brak powrotów młodych ludzi z gminy
Rozwój współpracy z Radomiem w zakresie promocji turystyki w ramach Lokalnej Organizacji Turystycznej Ziemi Radomskiej	Zjawisko depopulacji
Stworzenie komunikacji lokalnej	Zmiany klimatu i związane z nimi ryzyko nieprzewidywalnych zjawisk atmosferycznych

Analiza SWOT dla gminy Jastrzęb województwo mazowieckie ukazuje kilka mocnych stron, takich jak dogodne położenie geograficzne, zasoby naturalne, aktywne społeczności lokalne

oraz potencjał rozwoju rolnictwa i agroturystyki. Jednakże, istnieją również słabe strony, takie jak niedostateczne inwestycje w infrastrukturę społeczną i kulturalną, brak miejsc pracy, niewystarczające wykorzystanie zasobów turystycznych oraz ograniczony dostęp do nowoczesnych technologii. Istnieją jednak szanse na rozwój, takie jak turystyka i rekreacja, fundusze europejskie, sektor agroturystyczny, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz możliwość budowy partnerstw. Zagrożenia obejmują konkurencję z innymi gminami, brak stabilności gospodarczej, zmiany klimatyczne, brak świadomości mieszkańców i nierówności dostępu do technologii. W celu skutecznego rozwoju gminy Jastrzęb, konieczne jest skupienie się na wykorzystaniu mocnych stron, wyeliminowaniu słabości, wykorzystaniu szans i zarządzaniu zagrożeniami.

Założenia planistyczne Gminy Jastrzęb

Obszary Strategicznej Interwencji w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 +

Polityka regionalna ma za zadanie wspieranie rozwoju wszystkich polskich regionów poprzez wzmocnienie regionalnych potencjałów rozwojowych. W strukturze przestrzennej całego są obszary, które ze względu na różne problemy wynikające ze struktury społeczno-gospodarczej, peryferyjnego położenia bądź utraty dotychczasowych funkcji nie w pełni wykorzystują swoje możliwości rozwojowe. Wymagają one dodatkowe wsparcia, systemu zachęt, działań aktywizujących, zorganizowanej współpracy interesariuszy³.

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne. W Strategii wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe oraz regionalne⁴.

W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu.

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do

³ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>

⁴ www.strategia.lodzkie.pl

aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), które odnoszą się do problemów utrudniających rozwój poszczególnych podregionów bądź potencjałów możliwych do wykorzystania w celu pobudzenia procesów rozwojowych w określonych częściach województwa. Wyznaczenie OSI umożliwia lepszą koordynację działań strategicznych wpisujących się w politykę rozwoju i planowania przestrzennego regionu. Ułatwia także przyporządkowanie właściwych narzędzi interwencji publicznej, co warunkuje większą skuteczność i efektywność podejmowanych działań. W związku z powyższym, w województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI;

- problemowe – podregiony NUTS 3:

ciechanowski, ostrołęcki, plocki, radomski, siedlecki, żyrardowski, warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,

- bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:

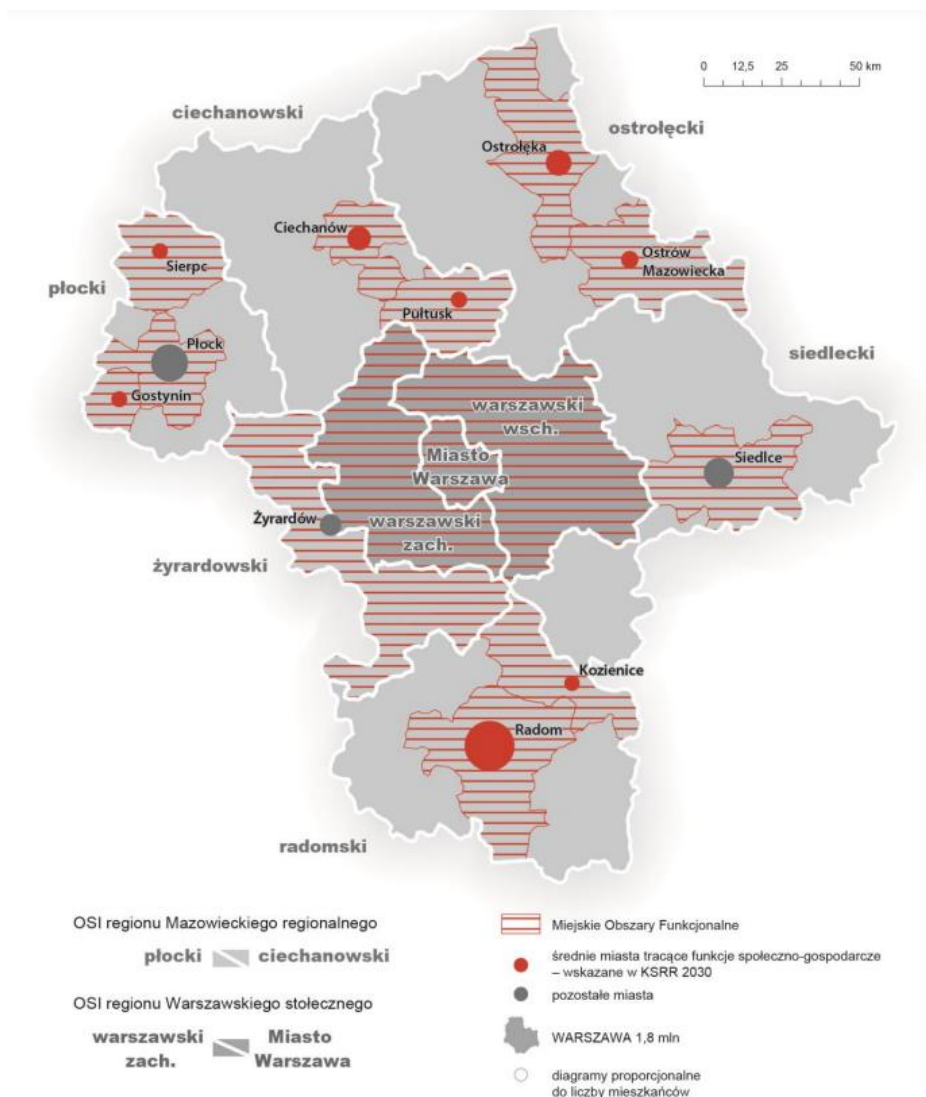
miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu, miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalne bieguny wzrostu.

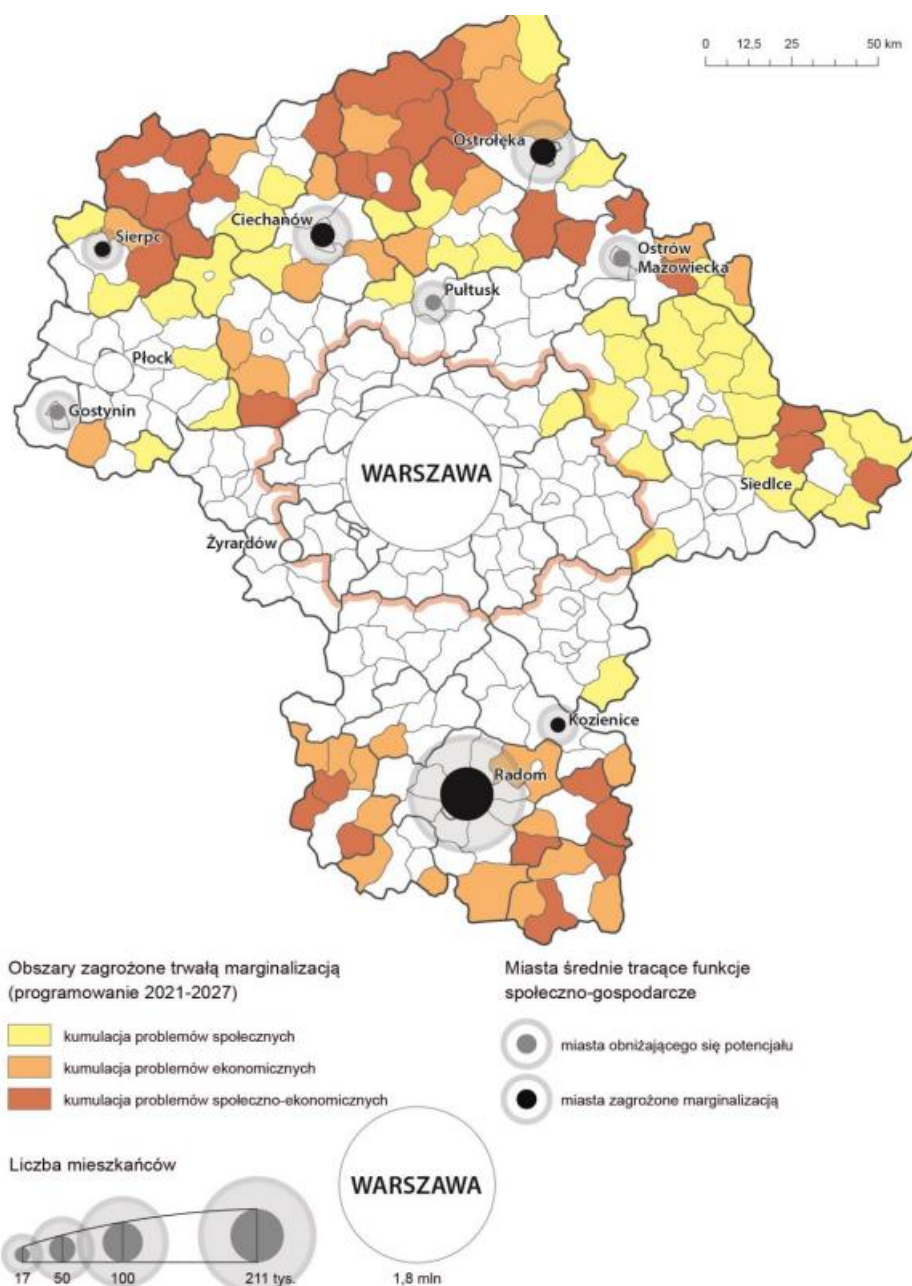
OSI określone na poziomie województwa obejmują także OSI z poziomu krajowego, wskazane w SOR oraz KSRR 2030 tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją (101 gmin w województwie mazowieckim) oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc, Koźienice. OSI problemowe obejmują podregiony NUTS 3 województwa mazowieckiego. Wyznaczone zostały w celu zniwelowania istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców w podregionach województwa mazowieckiego. Interwencję w każdym OSI problemowym ograniczono do dwóch kluczowych obszarów tematycznych, których potencjał jest niedostatecznie wykorzystany bądź które z uwagi na kumulację niekorzystnych czynników, negatywnie oddziałują na pozostałe sfery życia społeczno-gospodarczego, uniemożliwiając efektywne wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych podregionów.

Drugim typem OSI wojewódzkich, określonym w Strategii, są bieguny wzrostu (istniejące i potencjalne). Obejmują one miasta wraz z obszarami funkcjonalnymi (MOF). Istniejącym biegunem wzrostu jest Obszar Metropolitalny Warszawy, z Warszawą jako miastem centralnym obszaru i jednocześnie ośrodkiem metropolitalnym rangi europejskiej. Potencjalne bieguny wzrostu tworzą miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka,

Gostynin, Sierpc i Kozienice oraz pozostałe miasta subregionalne – Płock, Siedlce i Żyrardów, wraz z obszarami funkcjonalnymi.

Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego⁵

Powiat Szydłowiecki administracyjnie przynależy do radomskiego obszaru strategicznej interwencji (OSI radomski), który obejmuje podregion NUTS 3 radomski. Oprócz Powiatu Szydłowieckiego należą do niego powiaty: białobrzeski, przysuski, radomski, lipski, zwoleński i kozienicki oraz miasto Radom. Stanowi to 16,2% powierzchni województwa. Głównym miastem obszaru jest ośrodek subregionalny Radom. Atutem podregionu radomskiego jest funkcjonowanie rejonów inwestycyjnych Tarnobrzeskiej Specjalistycznej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN, zwłaszcza w Radomiu oraz Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice”. Potencjał obszaru tworzą także Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego z siedzibą w Radomiu, Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji, a także klastery w branży metalowej, który rozwija się na

bazie tradycji przemysłowych regionu. Istotną gałęzią gospodarki podregionu jest także rolnictwo. Powiaty białobrzeski, kozienicki, przysuski i zwoleński charakteryzuje owocowo-warzywna specjalizacja produkcji rolniczej. W zachodniej części obszaru wyróżnia się specjalizacja w zakresie produkcji papryki, a w powiecie lipskim i kozienickim produkcja owoców miękkich. Na obszarze podregionu wyróżniony został garwolińsko-kozienicki oraz lipski obszar żywicielski. Obszar charakteryzuje się wysokim potencjałem turystycznym (miasta historyczne: Radom, Iłża, Szydłowiec oraz tereny przyrodniczo-rekreacyjne: Kozienicki Park Krajobrazowy, Puszcza Iłżecka, Lasy Przysusko-Szydłowieckie, doliny rzek Wisły, Pilicy i Radomki)⁶.

Zgodnie z przyjętymi planami polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować pobudzeniem społeczno-gospodarczym, w tym restrukturyzacją branż przemysłowych,

⁶ Diagnoza do Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 Plus Innowacyjne Mazowsze.

aktywizacją zawodową osób długotrwale bezrobotnych, wzmocnieniem bazy dochodowej samorządów lokalnych i poprawą warunków życia mieszkańców. Wysoki potencjał w postaci bazy przemysłowej miast oraz funkcjonowanie uczelni wyższych, instytucji naukowych i klastrów powinny stanowić podstawę rozwoju nowych branż, w tym w obszarze przemysłu 4.0, w celu rozwoju lokalnych rynków pracy. Ponadto szansę na rozwój i wzmacnianie konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym w zakresie przetwórstwa żywności, stwarzają specjalizacje produkcji rolniczej podregionu. Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz obszaru, zwłaszcza za pomocą zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu publicznego i niezmotoryzowanego przyczyni się do zwiększenia mobilności mieszkańców i wpłynie pozytywnie na ich aktywizację społeczną oraz zawodową. Wspierane będą działania na rzecz podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego, zwłaszcza poprzez rozwój oferty edukacyjnej, w tym ukierunkowanej na podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych osób dorosłych. Zapewnienie atrakcyjnej oferty edukacyjnej będzie także kluczowe dla zatrzymania ludzi młodych w podregionie. W tym celu niezbędna będzie także poprawa dostępności do usług i infrastruktury społecznej w zakresie ochrony zdrowia.

Działania w OSI radomskim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru poprzez:

- rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych i poprawę ich dostępności transportowej,
- zapewnienie atrakcyjnej oferty edukacyjnej i wzbogacenie bazy dydaktycznej,
- aktywizację osób bezrobotnych i wspieranie przedsiębiorczości, w tym przez wspieranie uczenia się przez całe życie, doradztwo i kształcenie zawodowe, zapewnienie opieki nad dziećmi,
- rozwój instytucji otoczenia biznesu,
- poprawę dostępu do infrastruktury zdrowotnej i specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- rozwój strefy okołolotniskowej oraz budowę bazy logistycznej.

2. Poprawa dostępności obszaru poprzez:

- rozwój transportu kolejowego z wykorzystaniem nowych i zmodernizowanych linii kolejowych oraz uzupełnienie sieci przystanków,
- rozwój i poprawę jakości zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego,
- rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych⁷.

7

https://www.dialog.mazovia.pl/files/uploads/Strategia%202030/Strategia_rozwoju_województwa_mazowieckiego_2030_plus_Innowacyjne_Mazowsze_WCAG.pdf

Wizja rozwoju gminy

Pod pojęciem wizji w kontekście rozwoju gminy rozumiemy oczekiwany obraz we wskazanym horyzoncie czasowym. Można to odnieść do opisu wizerunku Gminy Jastrzęb w ustalonej przestrzeni oczywiście przy założeniu występowania sprzyjających uwarunkowań w otoczeniu społeczno – gospodarczym wewnętrznym i zewnętrznym. Wizja jest zatem zapisem stanu i sytuacji gminy w danym punkcie w przyszłości.

Wizja Gminy Jastrzęb:

Gmina Jastrzęb – wizja na rok 2030 przewiduje stworzenie przyjaznego miejsca dla lokalnej społeczności, turystów, letników, inwestorów i przedsiębiorców. Dzięki skutecznemu pozyskiwaniu i efektywnemu wykorzystywaniu środków z funduszy krajowych oraz unijnych, warunki życia oraz infrastruktura techniczna zostały znacząco poprawione.

Misja Gminy :

Z kolei misja gminy, stanowi uszczegółowiony i doprecyzowany swoisty precyzyjny manifest najważniejszych celów, jest zatem jej *credo*. Misja gminy prezentuje jej rolę na rzecz interesariuszy.

Misją rozwoju Gminy Jastrzęb jest osiągnięcie zrównoważonego wzrostu, który obejmuje podniesienie jakości życia mieszkańców, ulepszenie infrastruktury technicznej oraz zapewnienie dostępu do edukacji, kultury, sportu i rekreacji. Dążymy również do stworzenia przestrzeni atrakcyjnej dla zamieszkania, wypoczynku, inwestycji oraz prowadzenia biznesu.

Cele strategiczne rozwoju Gminy Jastrzęb

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno - gospodarczej, podsumowania wywiadów z władzami, pracownikami Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu zostały zdefiniowane główne wyzwania.

Rozwój Gminy o do 2030 roku ukierunkowany został na zrównoważony rozwój w

następujących sferach: przestrzennej, społecznej i gospodarczym.

W celu ukazania hierarchii i powiązań łączących poszczególne poziomy planów operacyjnych, opisano je w następującym układzie:

- I. Wyzwania (odpowiadające na pytanie: co chcemy osiągnąć?)***
- II. Cele strategiczne i operacyjne (w jaki sposób to osiągniemy?)***
- III. Projekty (co zrobimy, żeby to osiągnąć ?)***

Strategia Rozwoju Gminy określa najważniejsze kierunki rozwoju gminy, będące odpowiedzią na wytypowane główne wyzwania rozwojowe. Chcąc zdefiniować kluczowe kierunki rozwoju oraz wytypować właściwe projekty do realizacji dla potrzeb niniejszej strategii dokonano analizy i pogrupowania zdiagnozowanych wyzwań w Gminie Jastrząb w trzech najważniejszych wymiarach mianowicie społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Wyzwania = co chcemy osiągnąć ?

A. Wymiar społeczny

- ✓ Poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej;
- ✓ Zwiększenie dostępności i podniesienie standardów infrastruktury kulturalnej;
- ✓ Poprawa jakości i dostępności usług opieki zdrowotnej na poziomie gminnym;
- ✓ Promowanie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- ✓ Rozwój infrastruktury społecznej w zakresie mieszkań komunalnych;
- ✓ Aktywizacja społeczna i integracja seniorów.

B. Wymiar gospodarczy

- ✓ Tworzenie ram dla rozwoju agroturystyki na terenie gminy;
- ✓ Wykorzystanie potencjału zalewu w Jastrzębiu poprzez wsparcie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie;
- ✓ Tworzenie dobrego klimatu dla rozwoju OZE;
- ✓ Mała elektrownia nad zalewem w Jastrzębiu.

C. Wymiar przestrzenny

- ✓ Zwiększenie dostępności i jakości usług publicznych związanych z zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków;
- ✓ Poprawa dostępności komunikacyjnej i spójności terytorialnej gminy;

- ✓ Ochrona środowiska naturalnego oraz poprawy efektywności energetycznej budynków;
- ✓ Uregulowanie gospodarki przestrzennej;
- ✓ Rozwój infrastruktury technicznej, w tym sieci drogowej, wodociągowej i kanalizacyjnej, oraz oświetlenia ulicznego;
- ✓ Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego gminy.

Wyzwania:

- I. Rozwój infrastruktury publicznej i społecznej;
- II. Rozwój przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych w celu poprawy gospodarki Gminy Jastrzęb;
- III. Zwiększenie efektywności i skuteczności systemu edukacyjnego oraz sportu na terenie Gminy Jastrzęb.;
- IV. Rozwój kultury i bogata oferta zagospodarowania czasu wolnego;
- V. Rozwój i promocja funkcji rekreacyjno- turystycznej;
- VI. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Jastrzęb;
- VII. Rozwój opieki zdrowotnej i pomocy społecznej;
- VIII. Rozwój terenu i budownictwa mieszkalnego;
- IX. Rozwój administracji publicznej w Gminie Jastrzęb.

Cel strategiczny 1 – Rozwój infrastruktury publicznej i społecznej na terenie Gminy Jastrzęb

Istotną cechą samorządu gminy jest zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności, bowiem samorząd odpowiada za wszystkie sprawy publiczne dotyczące życia mieszkańców w obrębie jednostki terytorialnej. Władze samorządowe odpowiadają za zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Od umiejętności gospodarowania zasobami i od tego, jak gmina będzie wykorzystywać swoje szanse, zależy jej rozwój. Ważne jest wzmocnienie bazy infrastrukturalnej w celu świadczenia wysokiej jakości usług publicznych oraz zapewnienie odpowiednich warunków do zrównoważonego rozwoju.

Cele operacyjne:

- 1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej ochronie środowiska;
- 1.2 Poprawa stanu infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczeństwa;
- 1.3 Wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolnicze;
- 1.4 Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych.

Cel strategiczny 2 – Rozwój przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych

Napływ inwestycji do gminy uzależniony jest od wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Zewnętrzne zainteresowanie Gminą Jastrzęb musi być wsparte promocją dogodnych terenów inwestycyjnych. Należy zwrócić uwagę na konieczność przygotowania terenów inwestycyjnych pod względem formalno-prawnym oraz zabezpieczyć uzbrojenie terenów w niezbędną infrastrukturę. Duże znaczenie ma również klimat współpracy samorządu z inwestorami, przyjaznej polityki podatkowej, pomoc przy załatwianiu spraw administracyjnych, wspólna promocja gospodarcza.

Cele operacyjne:

- 2.1 Tworzenie dobrego klimatu dla rozwoju działalności gospodarczej, w tym rolnictwa;
- 2.2 Efektywny rozwój działalności rolnej, w tym przestrzeganie zasad, technik i metod stosowanych przez rolników i producentów żywności w celu zrównoważonego i efektywnego prowadzenia produkcji rolnej;
- 2.3 Wsparcie rozwoju gospodarczego;

Cel strategiczny 3 - Edukacja, sport i rozwój zasobów ludzkich

Rozwój Gminy Jastrzęb zależy od poziomu wiedzy i kompetencji jej mieszkańców. Edukacja staje się jednym z priorytetowych zadań, inwestycją w przyszły potencjał jaki będzie można zaoferować pracodawcom. Główne kierunki działań powinny więc uwzględniać poprawę jakości i efektywności systemu edukacyjnego. Wymaga to podjęcia działań związanych z podniesieniem jakości kształcenia, rozwijania umiejętności potrzebnych dla społeczeństwa. Realizacja proponowanego celu wymaga także podjęcia działań zmierzających do uatrakcyjniania nauki, wspierania aktywności obywatelskiej i zapewniania równości szans. Natomiast nowoczesna baza sportowa i ciekawa oferta pozwala nie tylko na realizację pasji sportowych, lecz również poprawia stan zdrowia mieszkańców gminy.

Cele operacyjne:

- 3.1 Rozwój oferty edukacyjnej dzieci i młodzieży;
- 3.2 Tworzenie warunków dla powstania baz sportowych;
- 3.3 Poprawa stanu infrastruktury oświatowej;
- 3.4 Zapewnienie warunków do systematycznego podnoszenia kwalifikacji przez nauczycieli;
- 3.5 Zapewnienie warunków do systematycznego podnoszenia kwalifikacji osób dorosłych;

Cel strategiczny 4 - Kultura i organizacja czasu wolnego mieszkańców Gminy Jastrzab

Działalność i rozwój instytucji kultury oraz powszechna aktywność kulturalna powinny być początkowym ogniwem w rozwoju społecznym gminy. Dobra kulturowe różni się od produktów handlowych, gdyż są nośnikiem idei, symboli, a także stanowią kluczowy komponent tożsamości społeczności, która ją wytwarza. Również umiejętne zagospodarowanie czasu wolnego prowadzi do poprawy jakości życia oraz korzystania z zasobów kultury. Prawdziwy rozwój społeczności lokalnych możliwy jest wyłącznie w oparciu o świadome i sprawne organizacyjnie społeczeństwo obywatelskie, w którym mieszkańcy mają poczucie odpowiedzialności za sprawy publiczne, podejmują inicjatywę we wszystkich dziedzinach życia. Kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich powinno odbywać się na każdym etapie rozwoju człowieka, zarówno w rodzinie jak i instytucjach publicznych.

Cele operacyjne:

- 4.1 Budowa i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi kultury;
- 4.2 Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej;
- 4.3 Wzrost poziomu integracji i aktywności społeczeństwa;
- 4.4 Tworzenie warunków dla powstania baz kulturalnych;

Cel Strategiczny 5. Rozwój i promocja funkcji rekreacyjno- turystycznej

Walory turystyczne gminy stanowią doskonałą bazę do rozwoju turystyki. Niezbędne jest tworzenie odpowiednich warunków oraz realizacja przedsięwzięć, które służyłyby powstawaniu nowych atrakcyjnych dla gości produktów turystycznych.

Cele operacyjne:

- 5.1 Podniesienie atrakcyjności Gminy Jastrząb;
- 5.2 Wsparcie rozwoju turystyki;

Cel strategiczny 6 - Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa jest podstawową potrzebą człowieka. Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród lokalnego społeczeństwa jest warunkiem koniecznym by gmina była przyjazna swoim mieszkańcom. W zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej niezbędna jest dobra koordynacja działań służb i instytucji oraz tworzenie systemów i procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe.

Cele operacyjne:

- 6.1 Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego.

Cel strategiczny 7 - System opieki zdrowotnej i pomocy społecznej

Procesy wykluczenia i marginalizacji społecznej dotyczą część mieszkańców gminy. Problem wykluczenia osób, należy rozwiązać kompleksowym podejściem, angażując różne instytucje oraz organizacje, adekwatnie do przyczyn wykluczenia społecznego, co przyczyni się do wprowadzenia lokalnych rozwiązań o charakterze zapobiegawczym. Bezpieczeństwo zdrowotne ludności osiągnęte będzie poprzez rozwój wczesnej diagnostyki, zwiększenie dostępności do usług oraz profilaktykę i promocję zdrowia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistyki ambulatoryjnej, a także ratownictwa medycznego

Cele operacyjne:

- 7.1 Wsparcie systemu opieki zdrowotnej;
- 7.2 Wsparcie systemu pomocy społecznej;
- 7.3 Ograniczanie negatywnych skutków procesów i zjawisk występujących w gminie;
- 7.4 Wspieranie inicjatyw społecznych.

Cel strategiczny 8 - Tworzenie warunków dla rozwoju stabilnej i przemyślanej urbanizacji gminy

Na terenie gminy konieczne jest podjęcie działań poprawiających sytuację na lokalnym rynku mieszkaniowym. Niezbędnym jest sukcesywne uzbrajanie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe. Budownictwo mieszkaniowe jest ważnym elementem lokalnego wzrostu gospodarczego. Należy także poszukiwać nowych możliwości wsparcia budownictwa.

Cele operacyjne:

8.1 Wsparcie procesu zamieszkania;

8.2 Rozwiązywanie problemów mieszkaniowych, wsparcie osadnictwa;

Cel strategiczny 9 - działania wspierające skuteczne zarządzanie gminą, w tym wdrażanie strategii rozwoju

Ważnym czynnikiem zapewniającym sprawne funkcjonowanie samorządu jest posiadanie odpowiednio wykwalifikowanej kadry oraz dostęp do odpowiednich narzędzi. Dlatego też dla zrównoważonego rozwoju gminy istotne są działania podnoszące kompetencje kadry urzędniczej oraz jednostek organizacyjnych, rozwój cyfryzacji i zapewnienie powszechnego dostępu do e- usług oraz skuteczne kierowanie wdrażaniem strategii rozwoju.

Cele operacyjne:

9.1 Wysoka jakość i efektywność usług administracji;

9.2 Rozwój e-usług w administracji publicznej;

9.3 Rozwój partycypacji społecznej poprzez skuteczną promocję strategii rozwoju.

Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Jastrzęb

Celem polityki przestrzennej gminy jest podnoszenie standardów i warunków życia mieszkańców i sprawności funkcjonowania struktur przestrzennych przez wykorzystywanie terytorialnych warunków rozwoju i przeciwdziałanie degradacji istniejących walorów.

Dotychczas podstawowym narzędziem kształtowania polityki przestrzennej w systemie aktów planistycznych w Polsce są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 4 ust 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r Dz.U. z 2023 r poz. 977 z późn. zm o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego następuje ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy danego terenu. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządzało się obowiązkowo, jeżeli wymagały tego przepisy odrębne (m.in. prawo lotnicze, ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym itp.), dla pozostałych terenów uchwalany był fakultatywnie.

W dniu 7 lipca 2023 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, która w dniu 24 lipca 2023 r. została podpisana przez Prezydenta. Ustawa została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym w dniu 24 sierpnia 2023 r. Przepisy wejdą w życie 24 września 2023 r. Są to zmiany dość znaczące. Reforma systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju kraju przy zachowaniu ładu przestrzennego i uwzględnieniu interesu publicznego. Istotne jest uproszczenie procesu inwestycyjnego i zwiększenie skuteczności planowania przestrzennego. Przyjęte przepisy zapobiegają postępującej - chaotycznej suburbanizacji i dewastacji przestrzeni, przywrócą racjonalność procesów gospodarowania przestrzenią, jednocześnie ustanowią silne podstawy dla sprawnej realizacji procesów inwestycyjno-budowlanych i zapewniając inwestorom stabilność warunków inwestowania. Uchwalone regulacje mają na celu poprawę funkcjonowania planowania przestrzennego, by w efekcie możliwa była racjonalizacja wydatków publicznych na rozwój i późniejszą eksploatację infrastruktury⁸.

Ustawa wprowadza nowe dokumenty i narzędzia w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym: plan ogólny, sporządzany obligatoryjnie dla całej gminy oraz zintegrowany plan inwestycyjny, będący szczególnym rodzajem planu miejscowego. Oprócz tego ustawa wprowadza Rejestr Urbanistyczny. Ponadto nowelizacja wyodrębnia nowy rozdział w ustawie, poświęcony w całości partycypacji społecznej w procesie planistycznym.

Zgodnie z ustawą **plan ogólny** ma być uchwalany obligatoryjnie dla całej gminy w randze aktu prawa miejscowego. Gminy będą miały na to czas do 1 stycznia 2026 r. Plan ogólny zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Będzie to dokument zawierający wyłącznie podstawowe ustalenia, które pozwolą gminie

⁸ <https://www.gov.pl/web/rozwój-technologia/nowelizacja-ustawy-o-planowaniu-i-zagospodarowaniu-przestrzennym--aktualne-informacje>

zaplanować zrównoważony i harmonijny rozwój. Pozwoli on określić m.in: strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy poprzez wydzielenie stref planistycznych; granice obszaru, na którym możliwe będzie uzupełnianie zabudowy w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy oraz zasady lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej w relacji do obsługujących je obiektów, które realizują usługi publiczne. Plan ogólny będzie miał formę cyfrową, co ma rozwiązać obecne problemy polegające na tym, że w tradycyjnej, papierowej wersji studium i planów zagospodarowania narysowane w nich linie, np. oznaczające granice pomiędzy poszczególnymi strefami, nie są tak dokładne, żeby można je było zinterpretować co do metra kwadratowego na gruncie. Wersja cyfrowa będzie pozwalała na dowolne powiększenie mapy, więc będzie ona dużo dokładniejsza.

Nową formą planu miejscowego ma być zintegrowany plan inwestycyjny (ZPI) sporządzany na wniosek inwestora, docelowo zastępujący tzw. specustawę mieszkaniową. Inwestor będzie mógł np. zobowiązać się do budowy szkoły lub wsparcia takiej inwestycji. W ustawie doprecyzowano przepisy dotyczące decyzji o warunkach zabudowy, m.in. przez możliwość określenia przez gminę w jakich terenach będą one wydawane czy też ograniczenie zasięgu obszaru analizowanego do 200 m. Nowa ustawa przewiduje utworzenie Rejestru Urbanistycznego, jako systemu teleinformatycznego. System ten ma być źródłem informacji i danych (m.in. dokumentów powstających w trakcie sporządzania aktów planistycznych, raportów z konsultacji społecznych, decyzji administracyjnych związanych z planowaniem przestrzennym, rozstrzygnięć organów nadzoru). Rejestr będzie bazował na danych przestrzennych z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego. Będzie to nieodpłatny, dostępny dla wszystkich zainteresowanych, zintegrowany system. Przepisy dotyczące rejestru zaczną obowiązywać od 2026 roku, co pozwoli urzędom gmin na przygotowanie się do tej zmiany⁹.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy to koncepcja i narzędzie planowania przestrzennego, które ma na celu opracowanie spójnej i efektywnej organizacji przestrzennej danego obszaru gminy. Ten model łączy funkcje, cele i potrzeby społeczne z organizacją przestrzenną gminy, aby zapewnić harmonijny rozwój, zrównoważony rozmieszczenie różnych obszarów działalności oraz optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów.

Elementy składowe modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy obejmują m.in.:

- **Zagospodarowanie przestrzenne:** Określenie sposobu, w jaki przestrzeń w gminie jest podzielona na obszary mieszkaniowe, przemysłowe, handlowe, rekreacyjne,

⁹ <https://samorzad.pap.pl/kategoria/prawo/wielka-reforma-planowania-przestrzennego-juz-w-dzienniku-ustaw>

rolnicze itp. Poprzez prawidłowe zaplanowanie zagospodarowania przestrzennego, można minimalizować konflikty między różnymi funkcjami i dziedzinami działalności;

- **Infrastruktura:** Wprowadzenie odpowiednich sieci komunikacyjnych, takich jak drogi, mosty, koleje, czy linie autobusowe, aby ułatwić mobilność mieszkańców oraz przewóz towarów. Ważne jest także zapewnienie dostępu do usług publicznych, takich jak woda, kanalizacja, energia elektryczna i gaz;
- **Obszary zieleni i rekreacji:** Włączenie terenów zielonych, parków, terenów rekreacyjnych i innych miejsc wypoczynku do planu przestrzennego gminy, aby zapewnić mieszkańcom dostęp do terenów rekreacyjnych i zachować wartość ekologiczną danego obszaru;
- **Ochrona środowiska:** Uwzględnienie obszarów chronionych przyrodniczo i zielonych korytarzy, aby zapewnić ochronę przyrody, różnorodności biologicznej i wartościowych ekosystemów;
- **Rozwój gospodarczy:** Zaplanowanie stref przemysłowych i inwestycyjnych, aby wspierać rozwój gospodarczy gminy i stworzyć miejsca pracy dla lokalnej społeczności;
- **Obszary mieszkalne:** Ustalenie obszarów dedykowanych dla różnych typów zabudowy mieszkaniowej, w zależności od potrzeb i preferencji mieszkańców;
- **Usługi publiczne:** Lokalizacja szkół, szpitali, centrów handlowych, bibliotek i innych usług publicznych w odpowiednich miejscach, aby zapewnić łatwy dostęp mieszkańcom;
- **Zrównoważony rozwój:** Podjęcie środków w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na środowisko naturalne i równoczesne promowanie wzrostu gospodarczego i społecznego.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy jest narzędziem planowania przestrzennego, które pozwala na koordynację różnych dziedzin działalności w gminie i dążenie do harmonijnego i zrównoważonego rozwoju tego obszaru. Planowanie przestrzenne jest istotne, aby zapobiec chaotycznemu rozrostowi miast i osiedli, a także zapewnić mieszkańcom odpowiednie warunki do życia i rozwoju.

Na obszarze Gminy Jastrzęb obowiązuje Studium Kierunków i Zagospodarowania Przestrzennego przyjęte uchwałą Rady Gminy Jastrzęb w dniu 30.11.2018 r. Uchwała nr II/18/2018.

Celem nadrzędnym rozwoju Gminy Jastrzęb jest kształtowanie obszaru jako dynamicznie rozwijającego się, wielofunkcyjnego i zintegrowanego z ośrodkiem miejskim

(pełniącego funkcję ośrodka usługowego dla obszaru Gminy skupiając większość obiektów usługowych):

- dbającego o wzrost poziomu życia mieszkańców,
- chroniącego wartości historyczne i przyrodnicze
- tworzącego sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości,
- tworzącego sprzyjające warunki dla rozwoju rekreacji,
- wspierającego rozwój szkolnictwa, kultury oraz sportu,
- otwartego na inwestorów.

Studium uwarunkowań uwzględnia ważniejsze sfery życia Gminy tj. ekonomiczne (m.in. rozwój lokalnego rynku pracy, nowych małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych), społeczne (m.in. zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania, zapewnienie wyposażenia w infrastrukturę techniczną), przyrodnicze (m.in. zahamowanie procesów degradacji środowiska, ochronę zasobów będących podstawą rozwoju, poprawę zdrowotnych warunków życia mieszkańców, zachowanie wartości krajobrazowych, krajoznawczych i rekreacyjnych), kulturowe (m.in. zachowanie tożsamości kulturowej obszaru, zachowanie otwartych przestrzeni o wybitnych walorach krajobrazu przyrodniczo-kulturowego) oraz przestrzenne (uporządkowanie struktury zabudowy Gminy oraz wyeliminowanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów).

Obrazem przestrzennego rozwoju Gminy, jest postępujące jego zagospodarowanie obiektami służącymi mieszkańcom do zamieszkania, wypoczynku, pracy i obsługi podstawowych potrzeb życiowych. Rozwój przestrzenny będzie się odbywał w sferze mieszkalnictwa i miejsc pracy. Dla tych sfer przyjmuje się poniższe kierunki rozwoju.

Kierunki rozwoju mieszkalnictwa.

- wypełnienie wolnych enklaw w ukształtowanych pasmach zabudowy zagrodowej z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury technicznej,
- przygotowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności,
- stosowanie zasady wyposażenia przygotowywanych terenów pod zabudowę co najmniej w drogi, sieci elektroenergetyczne i wodociągowe.

Kierunki rozwoju miejsc pracy:

w sferze produkcji rolniczej:

- ochrona strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- wspieranie procesu zwiększania wielkości gospodarstw rolnych,
- specjalizacja gospodarstw rolnych nastawionych na produkty przetwarzane w zakładach przetwórczych oraz produkty na rynek aglomeracji warszawskiej,
- zmniejszanie areалу gruntów rolnych niskiej jakości poprzez ich zalesienie (rezygnacja z inwestowania rolniczego w terenach nierekompensujących poniesionych nakładów),

w sferze produkcji nierolniczej:

- promowanie wolnych terenów w obszarach zabudowy dla realizacji obiektów produkcyjno-usługowych przy zachowaniu warunków bezpieczeństwa i ochrony obiektów mieszkalnych,
- przygotowanie oferty w postaci terenów rozwoju funkcji produkcyjno-usługowej oraz w terenach dobrze skomunikowanych drogami wojewódzkimi i powiatowymi,

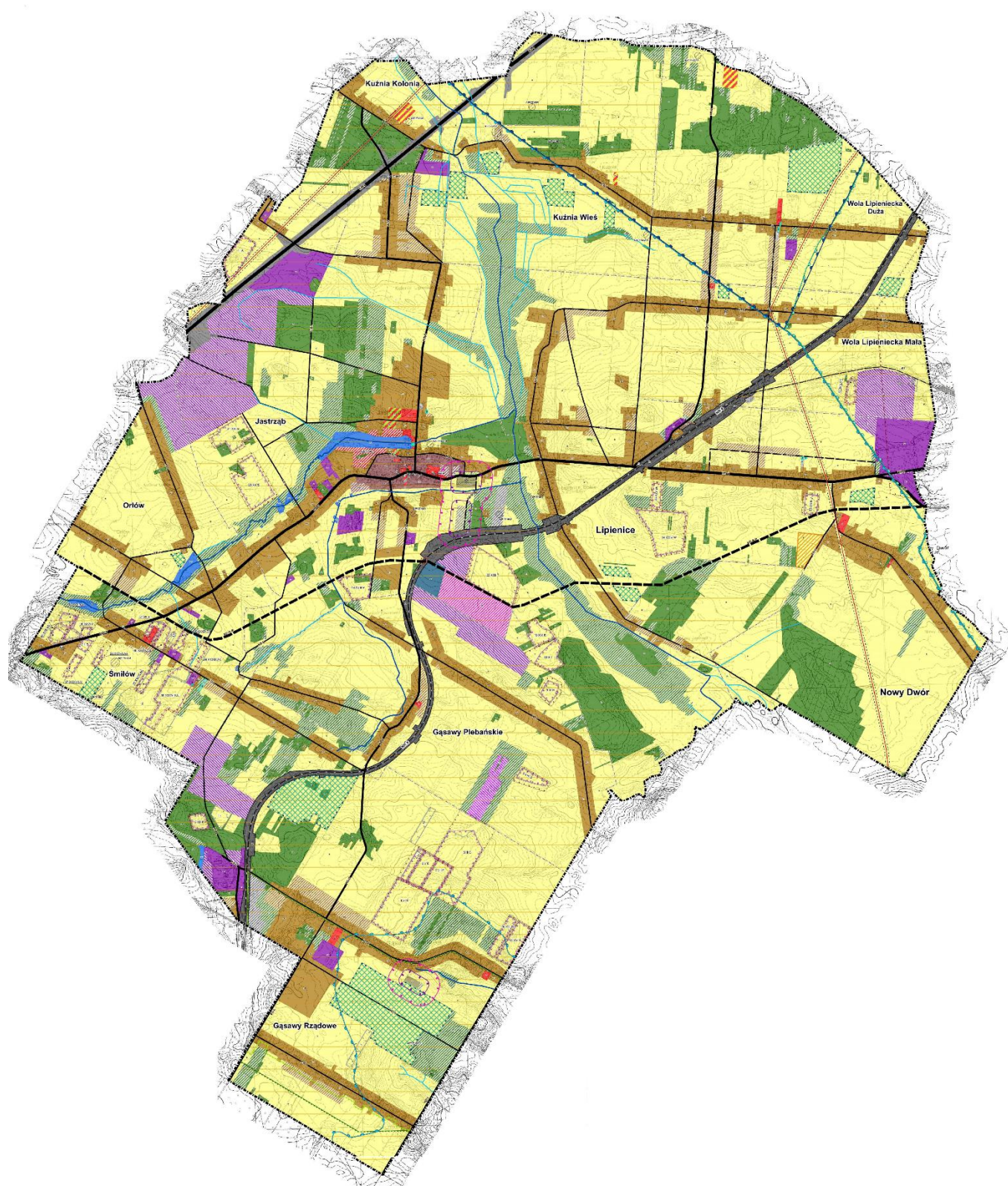
w sferze usług:

- utrzymanie zasady przemieszania w terenach zabudowy funkcji mieszkaniowej z obiektami usługowymi oraz nieuciążliwymi zakładami produkcyjno-usługowymi,
- promowanie terenów o dużych walorach krajobrazowych, pod rozwój funkcji obsługi turystycznej i rekreacyjnej w tym agroturystyki,
- promowanie realizacji usług o znaczeniu lokalnym,

Zgodnie z art. 4 ust 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego następuje ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy danego terenu.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo, jeżeli wymagają tego przepisy odrębne (m.in. prawo lotnicze, ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym itp.), dla pozostałych terenów uchwalany jest fakultatywnie. Poważnym obciążeniem dla Gminy są koszty opracowania planów, a także ekonomiczne skutki ich uchwalenia. Problemem jest również stosunkowo długi czas sporządzania planów. Uchwalenie miejscowego planu może wprowadzać ograniczenia możliwości zabudowy poszczególnych nieruchomości, z kolei zmiana warunków zagospodarowania konkretnych nieruchomości może być podstawą żądania od Gminy wykupu nieruchomości lub kierowania innych roszczeń odszkodowawczych ze strony właścicieli wobec Gminy.

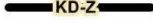
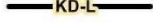
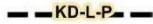
Model struktury funkcjonalno – przestrzennej

LEGENDA

- granica obszaru objętego studium - granica gminy Jastrząb
- - - - - granice obrębów

Uwarunkowania techniczne

- droga klasy ekspresowej
- droga klasy głównej
- drogi klasy zbiorczej
- drogi klasy lokalnej
- projektowana droga klasy głównej
- projektowane drogi klasy lokalnej
- linia kolejowa
- bocznica kolejowa
- przejście kolejowe projektowanej drogi wojewódzkiej
- linie elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV
- strefy techniczne od linii elektroenergetycznych
- ujęcia wody
- strefy ochrony bezpośredniej od ujęcia wody

Uwarunkowania kulturowe

- zabytek wpisany do rejestru zabytków
- zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków
- stanowiska archeologiczne
- strefy sanitarne od cmentarzy 50 m
- strefy sanitarne od cmentarzy 150 m

Ochrona środowiska przyrodniczego i zasoby naturalne

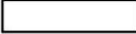
- granica korytarza ekologicznego Dolina Ozanki
- granica korytarza ekologicznego Puszcza Świętokrzyska - Dolina Wisły
- granica Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasy Przysusko-Szydłowieckie
- pomnik przyrody ożywionej
- granica GZWP nr 412 Szydłowiec - Goszczewice
- granica GZWP nr 413 Szydłowiec - Goszczewice
- granica GZWP nr 420 Wierzbica-Ostrowiec
- tereny górnicze
- obszary górnicze
- obszary występowania udokumentowanych złóż
- rzeki
- pozostałe ciekі wodne

TERENY GÓRNICZE	OBSZARY GÓRNICZE	UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA
1 - Czerwienica 1	I - Czerwienica 1	A - Czerwienica
2 - Edwardów	II - Edwardów	B - Edwardów
3 - Gąsawy	III - Gąsawy	C - Gąsawy
4 - Gąsawy - Gres	IV - Gąsawy - Gres	D - Gąsawy-GRES
5 - Gąsawy - Nogaj Na1	V - Gąsawy - Nogaj Na1	E - Gąsawy-Nogaj
6 - Gąsawy - Nogaj Sa1	VI - Gąsawy - Nogaj Sa1	E - Gąsawy-Nogaj
7 - Gąsawy 3	VII - Gąsawy 3	F - Gąsawy 3
8 - Gąsawy 4	VIII - Gąsawy 4	G - Gąsawy 4
9 - Gąsawy Plebańskie	IX - Gąsawy Plebańskie	H - Gąsawy Plebańskie
10 - Gąsawy Plebańskie I	X - Gąsawy Plebańskie I	I - Gąsawy Plebańskie I
		J - Gąsawy Rządowe-Niwy
12 - Gąsawy Rządowe 1	XII - Gąsawy Rządowe 1	K - Gąsawy Rządowe 1
		M - Gąsawy Rządowe 3
15 - Gąsawy Rządowe 4A	XV - Gąsawy Rządowe 4A	N - Gąsawy Rządowe 4
16 - Gąsawy Rządowe 4B	XVI - Gąsawy Rządowe 4B	N - Gąsawy Rządowe 4
		O - Gąsawy Rządowe Limar
18 - Jastrząb	XVIII - Jastrząb	P - Jastrząb
19 - Jastrząb 1	XIX - Jastrząb 1	R - Jastrząb 1
20 - Jastrząb II - A	XX - Jastrząb II - A	S - Jastrząb II
21 - Jastrząb II - B	XXI - Jastrząb II - B	
22 - Jastrząb III	XXII - Jastrząb III	T - Jastrząb III
23 - Lipienice - 2	XXIII - Lipienice - 2	U - Lipienice - 2
24 - Lipienice A	XXIV - Lipienice A	W - Lipienice
25 - Lipienice B	XXV - Lipienice B	W - Lipienice
26 - Podolszanka I	XXVI - Podolszanka I	X - Podolszanka I
		Y - Podolszańskie
		Z - Śmitów
30 - Śmitów - Podolszanka	XXX - Śmitów - Podolszanka	AB - Śmitów-Podolszanka
31 - Śmitów - Północ II	XXXI - Śmitów - Północ II	AC - Śmitów-Północ
		AD - Śmitów-Sasal
33 - Śmitów 4	XXXIII - Śmitów 4	AE - Śmitów 4
34 - Śmitów 5	XXXIV - Śmitów 5	AF - Śmitów 5
35 - Śmitów 6	XXXV - Śmitów 6	AG - Śmitów 6
36 - Śmitów 7	XXXVI - Śmitów 7	AH - Śmitów 7
37 - Śmitów 8	XXXVII - Śmitów 8	AI - Śmitów 8
38 - Śmitów IA	XXXVIII - Śmitów IA	AJ - Śmitów 1
39 - Śmitów II	XXXIX - Śmitów II	AK - Śmitów II
40 - Śmitów III	XL - Śmitów III	AL - Śmitów III
		AM - Wola Lipieniecka Mała II
42 - Wola Lipieniecka Mała I	XLII - Wola Lipieniecka Mała I	AN - Wola Lipieniecka Mała I

Obszary wymagające rewitalizacji

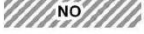
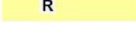
 obszary zdegradowane

Tereny zamknięte

 granica terenu zamkniętego wraz ze strefą ochronną

Kierunki zagospodarowania terenu

istniejące/projektowane

	obszary zabudowy śródmiejskiej
	obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej
	obszar zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
	obszary obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych
	obszary usług sportu i rekreacji
	obszary usług
	obszar obiektów i urządzeń obsługi komunikacji
	obszary usług turystyki
	obszar rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m ²
	obszary produkcyjno-usługowe
	obszar produkcyjno-wydobywczy
	obszar składowiska odpadów projektowany w planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego
	obszary wyróżnionych urządzeń infrastruktury technicznej
	obszary infrastruktury technicznej - oczyszczalnia ścieków
	obszar farmy fotowoltaicznej wraz ze strefą ochronną
	obszary leśne / obszary proponowane do zalesienia
	
	obszary zieleni nieurządzonej
	obszary wód powierzchniowych
	obszary rolne
	obszary cmentarzy
	obszary drogi publicznej klasy ekspresowej
	obszar terenu komunikacji kolejowej

Odnawialne źródła energii

 obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - panele fotowoltaiczne

 strefy ochronne od obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - panele fotowoltaiczne

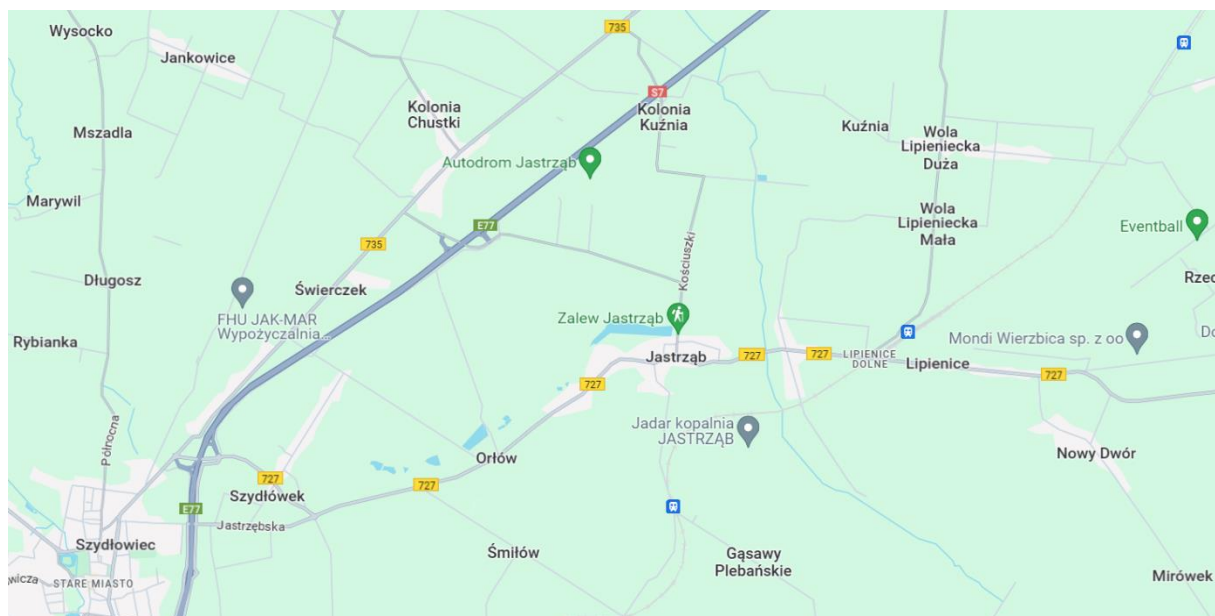
Oznaczenie informacyjne

 obszar, na którym prowadzone są prace celem udokumentowania złoża piasków

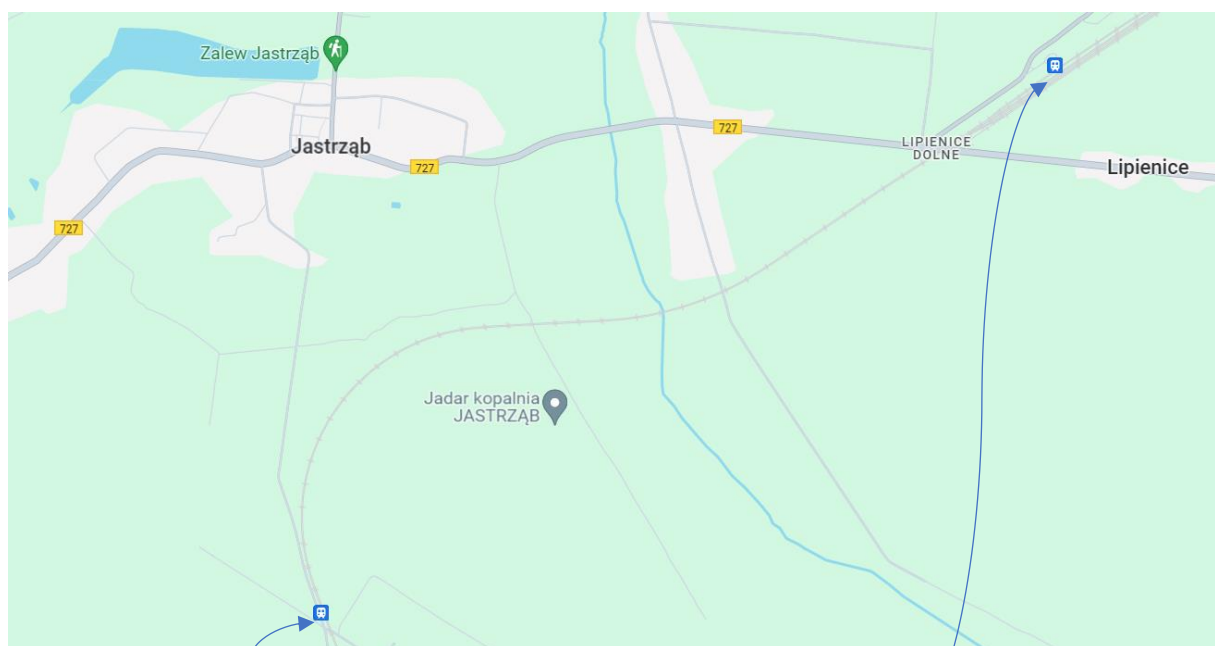
 planowana mała elektrownia wodna

Układ drogowy Gmina Jastrząb

1. Droga krajowa S7: odcinek Radom – Szydłowiec;
2. Droga wojewódzka 727: Klwów – Przysucha – Szydłowiec – Wierzbica;
3. Droga wojewódzka 735: Radom - Szydłowiec.

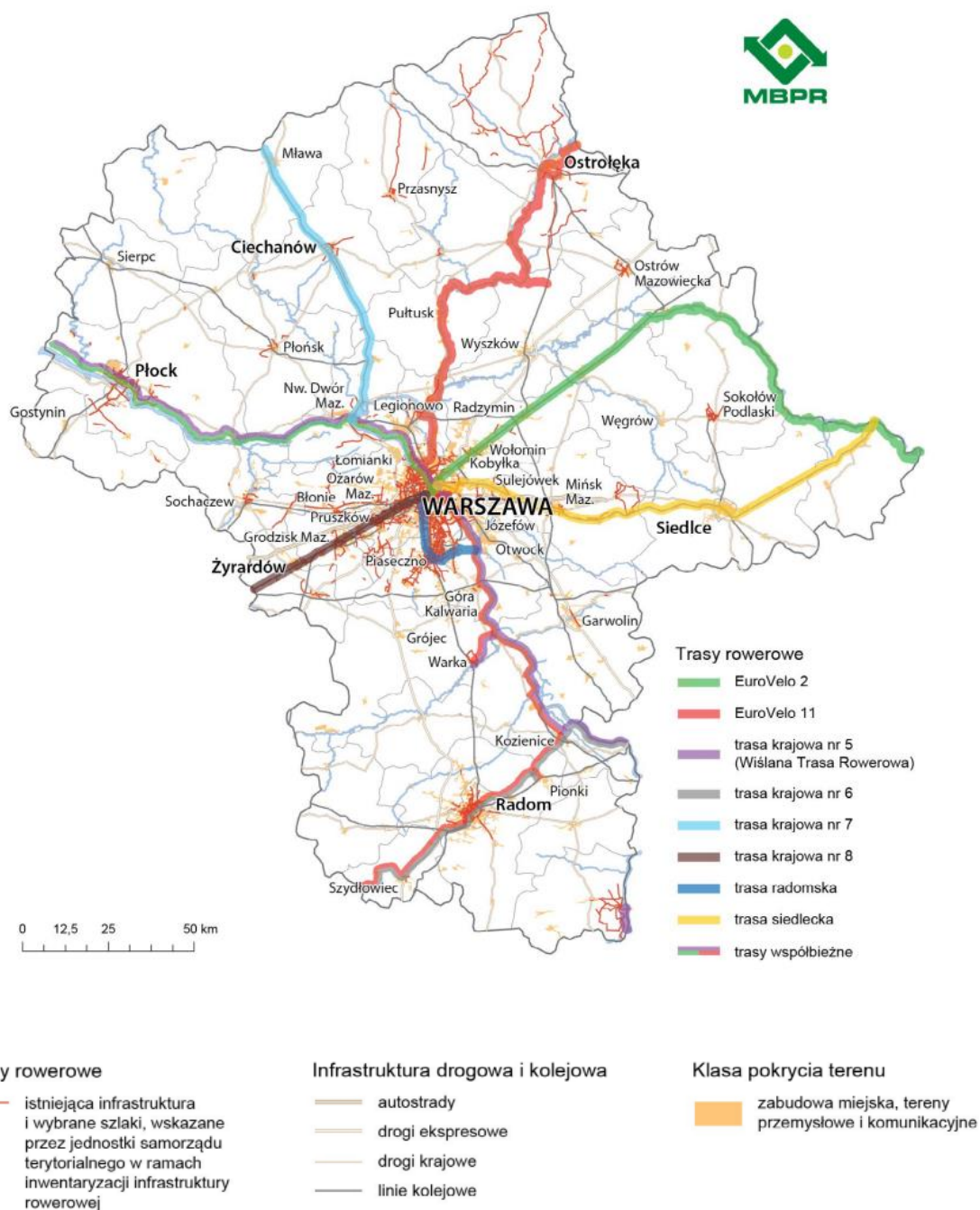
Linia kolejowa nr 8 – trasa przez Gminę Jastrząb

Przystanek kolejowy
Gąsawy Plebańskie

Przystanek kolejowy
Jastrząb

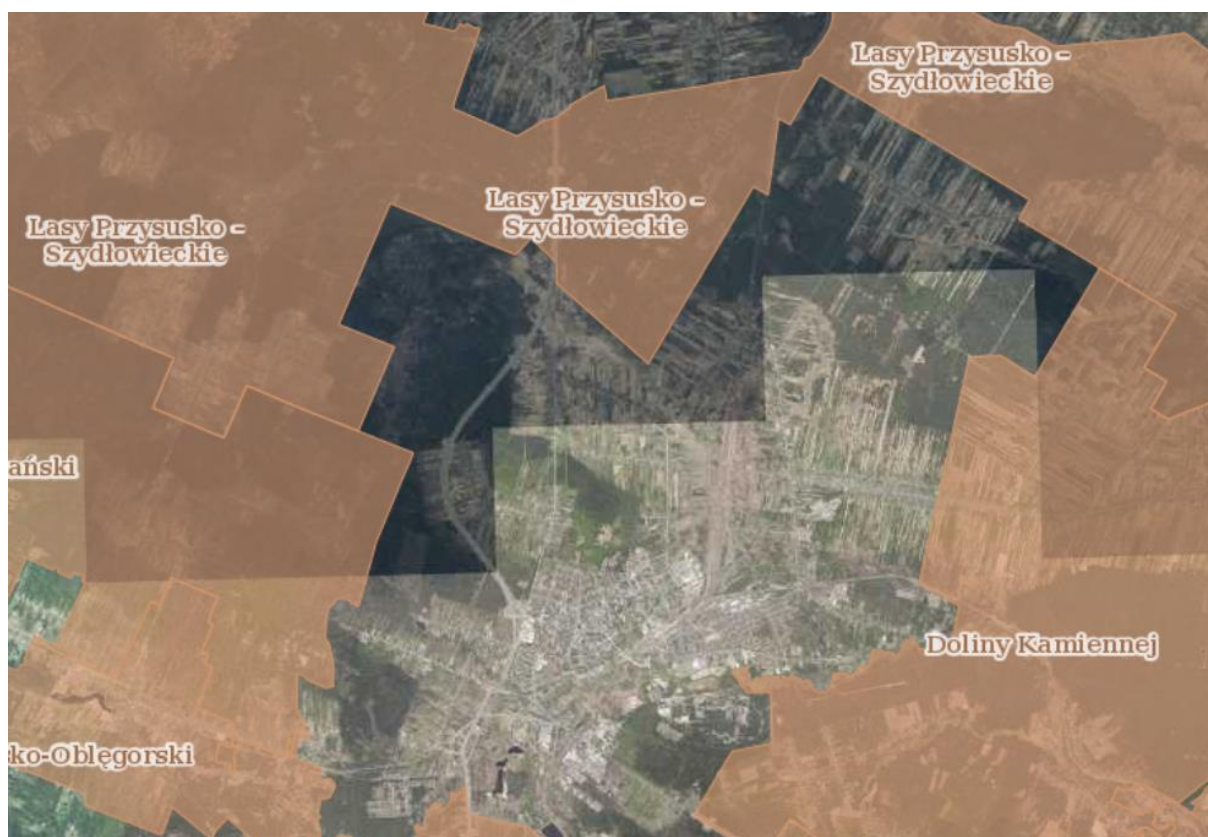
Sieć szkieletowa planowanych tras rowerowych w województwie mazowieckim - Trasa Euro Velo 11¹⁰

¹⁰ <https://mbpr.pl/standardy-infrastruktury-rowerowej-i-koncepcja-tras-rowerowych-województwa-przyjęte-przez-zarząd-województwa-mazowieckiego/>

(ok. 360 km, południowy odcinek współbieżny z trasą krajową nr 6)
gr. z woj. podlaskim – Ostrołęka – Różan – Pułtusk – Zegrze – Warszawa – Góra
Kalwaria – Mniszew – Ryczywół – Kozienice – Jedlnia – Radom – Szydłowiec – gr. z
woj. świętokrzyskim¹¹.

Obszar Chronionego Krajobrazu – Lasy Przysusko – Szydłowieckie¹²

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

- ✓ Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym rozwoju obszarów o wysokich walorach przyrodniczych obejmujących obszar chronionego krajobrazu Lasy Przysusko-Szydłowieckie PL.ZIPOP.1393.OCHK.666;
- ✓ Zwiększenie lesistości gminy;
- ✓ Realizacja inwestycji proekologicznych;
- ✓ Wsparcie rozwoju turystyki i zagospodarowania turystycznego;

¹¹ <https://mbpr.pl/standardy-infrastruktury-rowerowej-i-koncepcja-tras-rowerowych-województwa-przyjęte-przez-zarząd-województwa-mazowieckiego/>

¹² <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

- ✓ Rozwój rekreacji weekendowej i pobytovej oraz budownictwa letniskowego w atrakcyjnych obszarach gminy ze szczególnym uwzględnieniem uporządkowania ruchu budowlanego na obrzeżach zalewu w Jastrzębiu;
- ✓ Rozwój ciągów pieszo – rowerowych na terenach atrakcyjnych przyrodniczo;
- ✓ Uwzględnienie rozwoju tras rowerowych zgodnie ze **Standardami infrastruktury rowerowej i koncepcji tras rowerowych wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 roku w województwie mazowieckim**;
- ✓ Modernizacja układu komunikacji kołowej, lokalnej i tranzytowej z uwzględnieniem dróg o dużym natężeniu ruchu S7, DW 727, DW 735;
- ✓ Uwzględnienia rozwoju transportu kolejowego przez teren gminy;
- ✓ Budowa systemu kanalizacji sanitarnej;
- ✓ Wdrożenie procedur przygotowanie obszarów stanowiących ofertę gminy dla pozyskania inwestorów z zewnątrz;
- ✓ Na obszarach zagrożenia powodziowego budowa wałów, progów i kanałów oraz ekoregulacja cieków wodnych, a w przypadku realizacji obiektów budowlanych na obszarach zalewowych realizacja zabezpieczeń i wykorzystanie technologii zapewniających ich trwałość oraz przeciwdziałanie niepożądanemu spiętrzaniu wód nawaalnych i roztopowych;
- ✓ Dbłość o higienę i estetykę miejsca zamieszkania, pracy i odpoczynku i osiągnięcia ładu stanu przestrzennego oraz konsekwentną realizację polityki przestrzennej gminy.

W kontekście zaproponowanych obszarów w modelu funkcjonalno – użytkowym rekomenduje się racjonalne podejście w zakresie kształtowania prowadzenia polityki przestrzennej. W przypadku:

- **Terenów mieszkaniowych** rekomenduje się: przeznaczyć pod mieszkalnictwo na terenie gminy tereny dotychczas przeznaczone na ten cel. Rekomendowane jest powiększanie terenów, o ile nie występują na nich obiekty chronione, bądź warunki uniemożliwiające lokalizowanie zabudowy (las, doliny rzek, gleby chronione).

Rekomendacje i ustalenia w zakresie zabudowy mieszkaniowej:

- ❖ Utrzymanie miejsc zainwestowania w istniejących siedliskach zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej z uzupełnieniem enklaw w ramach istniejącej i projektowanej zabudowy;
- ❖ Rozwój budownictwa letniskowego;
- ❖ Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna może być projektowana w wyznaczonych ciągach wzdłuż dróg gminnych i powiatowych, pod warunkiem, że pozwalają na to przepisy w zakresie zarządu dróg;

- ❖ Zabudowa letniskowa możliwa do realizacji tylko w terenach przewidzianych na ten cel.

Tereny o walorach przyrodniczo-krajobrazowych, w tym kompleksy leśne, doliny rzek, powinny pozostać w dotychczasowym użytkowaniu lub stać się podstawą rozwoju turystyki oraz zabudowy rekreacji indywidualnej, charakteryzującą się zdecydowanie mniejszą intensywnością zainwestowania, niż tereny mieszkaniowe, co w znaczący sposób powinno zminimalizować negatywne oddziaływania tych terenów na obszary przyrodnicze.

- **Terenów rolniczych** rekomenduje się: ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed zabudową, kontynuacji rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej, realizacji programu zalesień na gruntach o niskiej przydatności rolniczej i pozbawionych melioracji, ograniczenia zmiany przeznaczenia gruntów zmeliorowanych na cele nierolnicze.
- **Terenów przemysłowych rekomenduje się:**
 - promowanie terenów aktywności gospodarczej (obsługa ruchu turystycznego, rekreacji i sportu) dla realizacji obiektów usługowych przy zachowaniu bezpieczeństwa i ochrony terenów mieszkaniowych;
 - Budowie zakładów produkcyjnych nieuciążliwych dla środowiska i niewodochłonnego;
 - Utworzeniu specjalistycznych usług wielofunkcyjnych obsługi ośrodków turystyki i rekreacji;
 - Rozbudowie niewielkich firm zajmujących się przetwórstwem, składowaniem, przechowywaniem i obrotem produktów rolniczych, świadczeniem usług dla ludności rolniczej;
 - Lokalizacja terenów usługowych jest możliwa na terenach, których podstawową funkcją jest mieszkalnictwo (nieuciążliwe dla środowiska i życia mieszkańców);
 - Lokalizacja terenów przemysłowych musi uwzględniać otoczenie zewnętrzne i brak uciążliwości dla mieszkańców;
 - Należy dążyć do lokalizowania terenów uciążliwych w kompleksy i przewidywać rezerwy terenu dla właściwej ich izolacji;
 - Dla terenów usługowych należy przewidywać odpowiednią rezerwę terenu dla komunikacji w tym parkingów;
 - Lokalizacja ww. działalności jest możliwa o ile teren zostanie wyposażony w pełny program infrastruktury technicznej.
- **Lasów i terenów zieleni urządzonej rekomenduje się:**

- ochrona zasobów istniejących, w tym występujących w ich obrębie użytków ekologicznych,
- powiększenie terenów leśnych poprzez zalesianie gruntów marginalnych, nie wykorzystanych dla potrzeb rozwojowych gminy,
- realizacja obiektów kubaturowych, zgodnie z ustawą o lasach,
- wykorzystanie terenów dla potrzeb wypoczynku, przy zachowaniu następujących zasad: ruch turystyczny pieszy powinien odbywać się na wyznaczonych trasach, z określeniem przez zarządcę lasów rejonów swobodnej penetracji terenu, ruch turystyczny rowerowy i konny powinien być ograniczony do wyznaczonych przez zarządcę lasów i odpowiednio urządzonych tras śródleśnych, dopuszcza się urządzenie punktów widokowych i miejsc wypoczynku, rozwój urządzeń związanych z turystyką, wypoczynkiem a także niezbędnych urządzeń z zakresu gospodarki leśnej oraz komunikacji i infrastruktury technicznej warunkuje się spełnieniem w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu.
- **Wód powierzchniowych** Obszar gminy leży głównie w zlewni rzeki Radomki - lewego dopływu Wisły, natomiast niewielki obszar (część południowa gminy - rejon sołectwa Gąsawy Rządowe i Gąsawy Rządowe - Niwy) należy do zlewni rzeki Ilżanki. W miejscowościach Jastrząb, Śmiłów oraz Orłów na rzece Śmiłowce, znajdują się zbiorniki wodne.
- **Obiekty objęte planowanymi zadaniami inwestycyjnymi:**
 Podstawowym celem planowanych działań jest rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury technicznej.
 Rekomendacje dotyczące aspektów ochrony i kształtowania środowiska, które są związane z planowanymi zadaniami inwestycyjnymi:
 - ochrona istniejących walorów i zasobów przyrodniczych z szczególnym uwzględnieniem wszystkich obiektów prawnie chronionych;
 - ochrona zwartych kompleksów gleb o najwyższej bonitacji oraz gleb pochodzenia organicznego przed zmianą użytkowania na nierolnicze;
 - podniesienie stopnia lesistości poprzez zagospodarowanie gleb marginalnych;
 - przekształcenia przestrzenne i funkcjonalne zmierzające do poprawy warunków sanitarno-zdrowotnych;
 - realizacja nowych zamierzeń inwestycyjnych, zmian i przekształceń obecnego układu przestrzennego z udziałem urządzeń i instalacji technicznych w celu wyeliminowania bądź ograniczenia zagrożeń dla środowiska;
 - ochrona wód powierzchniowych;

- ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniem zgodnie z obowiązującym prawem wodnym;
- inwentaryzacja i likwidacja istniejących źródeł zanieczyszczeń;
- budowa sieci ścieków;
- popularyzacja małych oczyszczalni przydomowych na terenach o zabudowie rozproszonej.

Plan projektów przewidzianych do realizacji

Wyzwanie: Rozwój infrastruktury publicznej i społecznej

<u>Nazwa projektu: Budowa oczyszczalni ścieków i infrastruktury kanalizacyjnej</u>	
Opis	W ramach projektu planowane jest budowa sieci kanalizacji zbiorczej w wybranych miejscowościach w gminie oraz budowa oczyszczalni ścieków. Aktualnie na obszarze gminy nie ma kanalizacji ani oczyszczalni ścieków. Realizacja projektu będzie oddziaływać pozytywnie na korzyści społeczno – ekonomiczne takie jak: • poprawa stanu uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, • zmniejszenie marginalizacji terenów wiejskich, • poprawa standardu życia mieszkańców obszarów wiejskich, poprawa stanu infrastruktury technicznej. W celu uporządkowania gospodarki ściekowej na obszarze gminy, konieczne będzie przeprowadzenie prac obejmujących budowę nowej infrastruktury. Projekt przyczyni się do zwiększenia odsetka ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków oraz do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027, budżet państwa.

<u>Nazwa zadania: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej</u>	
Opis	W gminie planuje się modernizację i rozbudowę systemu infrastruktury wodociągowej. Planowane zadania w ramach projektu obejmą m.in.: modernizację hydroforni w Jastrzębiu, Śmiłowie, Lipienicach Górnych, Woli Lipienieckiej Dużej, połączenie sieci wodociągowej Jastrzęb, Lipienice Górne, wymianę rur azbestowych w sieci wodociągowej, termomodernizację hydroforni na terenie gminy Jastrzęb.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027, budżet państwa.

<u>Nazwa projektu: Likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci</u>
--

Opis	W ramach projektu przewiduje się uporządkowanie, rekultywację terenów, na których w sposób nieprzepisowy, nielegalny są składowane odpady.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa projektu: Opracowanie i wdrożenie programu małej retencji

Opis	Polska należy do grupy państw zagrożonych deficytem wody. W ostatnich latach deficyt ten i związane z nim zjawisko suszy nasiliły się. Zmiany klimatu i wzrost globalnej temperatury prowadzą także do zwiększenia częstotliwości ekstremalnych zjawisk pogodowych. Mała retencja to system działań pozwalających na zatrzymanie lub spowolnienie spływu wody. Te działania mają na celu zapobieganie i przeciwdziałanie skutkom suszy i powodzi. Jednym z elementów systemu małej retencji jest budowa lokalnych małych zbiorników, modernizacja stawów, oczek wodnych, renaturyzacja małych rzek, tworzenie kwietnych łąk. Podniesienie spiętrzenia zbiornika w Jastrzębiu. Takie działania, oprócz zapobiegania powodzi i suszy, korzystnie wpływają na środowisko naturalne i zwiększają atrakcyjność turystyczną okolicy. Gmina Jastrząb będzie podejmowała działania zmierzające do promocji oraz uzyskania wsparcia na realizację tego typu przedsięwzięć.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Narodowy Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027, budżet państwa.

Nazwa zadania: Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Opis	Polska jest pierwszym i jedynym krajem w Unii Europejskiej, która podjęła wyzwanie wycofania z użytkowania wyrobów zawierających azbest. Od 2009 r. realizujemy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu do 2032 r. Główne cele Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 to: - usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest; - minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju; - likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko. W ramach projektu planowane jest sukcesywne usuwanie wyrobów azbestowych w budynków prywatnych na terenie gminy poprzez zdjęcie, składowanie i usunięcie wyrobów azbestowych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Nazwa projektu: Odnawialne źródła energii w Gminie Jastrząb - kolejne etapy

Opis	Poprawa jakości powietrza, ochrona atmosfery to kluczowe obszary wymagające szybkiej interwencji w naszym kraju. Na poziomie gminy tym ważniejsze jest promowanie ekologicznych źródeł ciepła, stosowanie odnawialnych źródeł energii. Jest to konieczne do przeciwdziałania mającemu bardzo negatywny wpływ
-------------	--

	na nasze zdrowie zjawisku niskiej emisji. Ponadto Unia Europejska w ramach tzw. polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 wskazała istotne postulaty: Najważniejsze cele na 2030 r.: - ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.) - zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii - poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%. Planowane są działania w stosunku do budynków gminnych oraz budynków prywatnych. Planuje się projekty polegające na instalacjach OZE dedykowanych produkcji energii elektrycznej i ciepłej na własne potrzeby obejmujące pompy ciepła, solary, fotowoltaikę, budowę elektrowni wodnej nad zalewem w miejscowości Jastrząb
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027, budżet państwa.

Nazwa projektu: Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych zalewu w miejscowości Jastrząb

Opis	W ramach projektu planuje się kompleksowe działania mające na celu ożywienie przestrzeni publicznej, poprawę stanu technicznego obszaru nad zalewem przewiduje się rewitalizację przestrzeni nadbrzeżnych zalewu w miejscowości Jastrząb poprzez m.in. umocnienie linii brzegowej, nasadzenia zieleni i roślinności, doposażenie ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych, a także budowę sceny widowiskowej nad zalewem w miejscowości Jastrząb, pogłębienie i oczyszczenie zbiornika, rozwój małej infrastruktury nad zalewem m.in. ławki, przebieralnie, leżak, mała elektrownia wodna.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027, budżet państwa.

Nazwa projektu: Zagospodarowanie turystyczne, rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej

Opis	Planowana jest realizacja inwestycji mających na celu rozbudowę infrastruktury nad zalewem dla celów turystyki i rekreacji. Celem długofalowym jest zagospodarowanie terenu wokół zalewu w Jastrzębiu poprzez budowę kompleksu - rekreacyjno sportowego. Gmina stawia na rozwój zalewu i zamierza inwestować w jego rozwój. Przewiduje się budowę domków letniskowych nad zalewem, budowę nowej infrastruktury sportowej m.in. skatepark, ścieżka rowerowa, park linowy, itp.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027, budżet państwa.

Nazwa projektu: Rozbudowa budynku ZOZ w Jastrzębiu

Opis	Z związku z rosnącymi potrzebami w zakresie usług zdrowotnych konieczna będzie rozbudowa istniejącego budynku zakładu opieki zdrowotnej.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa zadania: Modernizacja dróg lokalnych

Opis	Gmina planuje inwestycje związane z infrastrukturą drogową. Układ drogowy na terenie gminy jest przeciążony poprzez zwiększające się z roku na rok natężenie ruchu, co sprawia, że stan nawierzchni dróg lokalnych wymaga ciągłych modernizacji i remontów. Ponadto ważnym aspektem jest poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Planowane są bieżące prace modernizacyjne obejmujące poprawę nawierzchni dróg lokalnych, w zależności od potrzeb, budowy, przebudowy, w tym także chodników, budowa parkingów dla samochodów, rowerów, budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Projekt uwzględnia także zadania inwestycyjne obejmujące rozwój (budowy, przebudowy) infrastruktury rowerowej zgodnej z wojewódzkimi standardami infrastruktury rowerowej. Projekty dotyczące rozwoju tras rowerowych muszą być w zgodzie z dokumentem Standardami infrastruktury rowerowej i koncepcji tras rowerowych wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 roku w województwie mazowieckim.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Budżet Samorządu Województwa Mazowieckiego, Budżet Państwa w ramach planowanych dotacji, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa projektu: Dostosowanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych.

Opis	W ramach poprawy dostępności planowane są inwestycje dostosowujące budynki użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych. Planowane działania mogą objąć m.in. : - zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków, w szczególności poprzez: budowę lub modernizację pochylni, dojścia do obiektu, wykonanie miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami zapewniających dostępność do tych obiektów dla tych osób; dostawę, zakup i montaż: podnośnika, platformy schodowej, windy wewnętrznej lub przyściennej; - instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do pomieszczeń.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki PFRON, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa zadania: Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy

Opis	Zgodnie z realizacją pakietu klimatycznego Polska i gminy są zobowiązane do redukcji emisji CO ₂ , likwidacji źródeł niskiej emisji,
-------------	---

	przechodzenia z paliwa konwencjonalnego na odnawialnego źródła energii, termomodernizację obiektów - docieplenia ścian, dachów, wymianę instalacji wewnętrznych. Poprawa jakości powietrza, ochrona atmosfery to kluczowe obszary wymagające szybkiej interwencji w naszym kraju. Na poziomie gminy tym ważniejsze jest promowanie ekologicznych źródeł ciepła, stosowanie odnawialnych źródeł energii. Jest to konieczne do przeciwdziałania mającemu bardzo negatywny wpływ na nasze zdrowie zjawisku niskiej emisji. Ponadto Unia Europejska w ramach tzw. polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 wskazała istotne postulaty: Najważniejsze cele na 2030 r.: - ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.) - zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii - poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5% Planowane projekty obejmować będzie głęboką termomodernizację docieplenia, wymianę stolarki okiennej, drzwiowej, wymianę źródeł ciepła na ekologiczne, zgodnie z zaleceniami wynikającymi z audytów energetycznych. Planowane prace będą dotyczyć w szczególności budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych, jeśli dostępne fundusze będą przewidywać takie wsparcie, zakup sprzętu w celu kontroli jakości powietrza. Ponadto planowane są montaż instalacji OZE na gruntach gminy Jastrząb.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa projektu: Budowa Gminnego Ośrodka Kultury

Opis	W Gminie Jastrząb nie ma aktualnie Ośrodka Kultury. Jediną instytucją kultury jest Gminna Biblioteka Publiczna, która w ramach działań statutowych zajmuje się także realizacją działań z zakresu kultury. Jednak mając na uwadze rozwój gminy są plany dotyczące powołanie nowej instytucji i stworzenie dla niej siedziby, w której będzie prowadzić swoją aktywność.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa projektu: Rozwój lokalnego transportu publicznego

Opis	W ramach projektu w pierwszej kolejności planuje się prace analityczne obrazujące i pokazujące możliwości stworzenia komunikacji zbiorowej na obszarze gminy poprzez opracowanie koncepcji poprawy dostępności komunikacyjnej w gminie w zakresie komunikacji zbiorowej. Kolejnym krokiem po pozytywnym etapie projektowym będzie jej wdrożenie poprzez zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego, budowę zaplecza technicznego.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa projektu: Zwiększenie retencji wodnej na terenie Gminy Jastrząb

Opis	Zwiększenie retencji wodnej na terenie gminy może przyczynić się do zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi, zmniejszenia ryzyka powodzi oraz poprawy warunków hydrologicznych, co ma istotne znaczenie dla ochrony środowiska. Istnieje kilka sposobów, które gmina może rozważyć w celu zwiększenia retencji wodnej terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych. Działania te mogą być skuteczne w zwiększaniu retencji wodnej na terenie gminy i przyczyniać się do zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi oraz ochrony środowiska. Ważne jest również współpracowanie z lokalnymi władzami, ekspertami ds. ochrony środowiska oraz społecznością, aby opracować kompleksowy plan zarządzania retencją wodną, który będzie odpowiadał specyficznym warunkom i potrzebom gminy.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027

Nazwa projektu: Zapewnienie odpowiedniej przepustowości rzeki Szabasówki w km 17+500-20+850, gm. Jastrząb¹³

Opis	Projekt uwzględnia również inwestycje o charakterze ponadlokalnym, o których mowa w art. 39 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym inwestycje obejmującą: Zapewnienie odpowiedniej przepustowości rzeki Szabasówki w km 17 + 500 – 20+ 850, gmina Jastrząb. Realizacja przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie RZGW w Warszawie WA.RPI.542.6.2018 w ramach inwestycji celu publicznego w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027

Wyzwanie: Rozwój przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych

¹³ <https://mbpr.pl/uchwalony-plan-zagospodarowania-przestrzennego/>

Nazwa projektu: Inicjowanie i organizowanie szkoleń dla mieszkańców, nowych przedsiębiorców i przedsiębiorców prowadzących już działalność gospodarczą.

Opis	Planowane jest wspieranie poprzez kampanie promocyjne, informowanie o możliwości podnoszenia kompetencji, kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach dofinansowywanych ze środków unijnych. Urząd Miejski będzie także współorganizatorem różnego rodzaju wydarzeń, dzięki którym mieszkańcy będą mogli pozyskać wiedzy o dostępnych funduszach na założenia i rozwój firmy.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem na Piaskowcu”.

Nazwa projektu: Tworzenie terenów inwestycyjnych

Opis	Planowane działania będą dotyczyć m.in. wyznaczenia i zagospodarowania terenów inwestycyjnych, opracowania planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających nowe tereny inwestycyjne. Poza tym zakres działań będzie obejmował m.in. promocję gospodarczą, stworzenie systemu informowania o możliwościach rozwoju przedsiębiorczości w gminie, pozyskiwanie inwestorów, system zachęt inwestycyjnych, uruchomienie punktu informacji gospodarczej w Urzędzie Miejskim w Jastrzębiu.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa projektu: Efektywny rozwój działalności rolnej

Opis	Gmina będzie poszukiwać możliwości wsparcia i rozwoju dla działalności rolnej. Planowane działania mogą obejmować m.in. wsparcie i promowanie inicjatyw edukacyjnych obejmujących rolnictwo, w tym agroturystykę, rolnictwo ekologiczne i odnawialne źródła energii, systematyczne wspomaganie podnoszenia kwalifikacji przez rolników, podejmowanie inicjatyw ułatwiających różnicowanie działalności rolniczej i przetwórstwa.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Wyzwanie: Zwiększenie efektywności i skuteczności systemu edukacyjnego oraz sportu na terenie Gminy Jastrząb

Nazwa zadania: Doposażenie placówek oświatowych

Uzasadnienie	Poprawa jakości kształcenia ogólnego w zakresie wsparcia kompetencji uczniów zgodnych z listą poniżej jest ważna z punktu widzenia rozwoju dzieci i młodzieży: porozumiewania się w języku ojczystym; porozumiewania się w językach obcych; kompetencji matematycznych i podstawowych kompetencji naukowo-technicznych; kompetencji informatycznych; umiejętności uczenia się; kompetencji społecznych i obywatelskich; inicjatywności i przedsiębiorczości; świadomości i ekspresji kulturalnej.
---------------------	---

	Wymienione kompetencje kluczowe uważane są za jednakowo ważne, ponieważ każda z nich może przyczynić się do samorealizacji i udanego życia w społeczeństwie wiedzy. Istotnym elementem nauczania eksperymentalnego jest obecnie szczególnie istotne, ponieważ pozwala na wykształcenie się u uczniów cech, które nie są pobudzane za pomocą kształcenia teoretycznego, tj. kreatywność, ciekawość poznania nowych zagadnień. W ramach projektu zwiększy się dostęp do usług edukacji, zwłaszcza w zakresie dostępu do sprzętu mającego na celu wsparcie kompetencji ogólnych, stanowiących fundament do nauczania eksperymentalnego. Zakupione środki trwałe będą odpowiadać na potrzeby nauczania w dziedzinach kluczowych, dzięki temu uczniowie będą mogli w łatwiejszy i efektywniejszy sposób zrozumieć i zapamiętać otrzymywaną wiedzę. Wzrost aktywności fizycznej u dzieci i młodzieży jest bardzo ważny, ponieważ z badań UNICEFU wynika, że polskie dzieci tyją najszybciej w Europie i w ciągu ostatniej dekady liczba osób z nadwagą podwoiła się.
Opis	Planowane jest doposażenie placówek edukacyjnych w sprzęt komputerowy, pomoce dydaktyczne do nauki języków obcych i pozostałych kompetencji kluczowych, w tym sprzęt do nauczania eksperymentalnego, doświadczalnego. Ponadto planuje się organizację dodatkowych zajęć z zakresu kształtowania kompetencji kluczowych wśród uczniów. Kompetencja jest kombinacją wiedzy, umiejętności i przyjmowanej postawy. Kompetencje kluczowe to kompetencje, które wspierają rozwój osobisty, włączanie w życie społeczne, aktywne obywatelstwo i możliwość znalezienia zatrudnienia. Planowane działania będą obejmować: promowanie i wdrażanie wolontariatu w szkołach, wsparcie młodzieżowych inicjatyw obywatelskich, Kształtowanie postaw nastawionych na przedsiębiorczość, wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z terenów wiejskich, zapewnienie wsparcia dla uczniów poprzez stypendia, wsparcie procesów planowania kariery ze względu na zmieniające się potrzeby rynku pracy w szczególności uczniów klas starszych szkół podstawowych (prowadzenie doradztwa zawodowego), wsparcie, organizacja pozalekcyjnych kół naukowych i zainteresowań, np. warsztaty teatralne, fotograficzne, kursy języków obcych, kółko teatralne, zajęcia plastyczne, zajęcia rozwijające oraz wyrównujące nauka gry na instrumentach, robotyka, programowanie itp.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa projektu: Wsparcie rozwoju sportu wśród mieszkańców	
Opis	Wsparcie rozwoju sportu wśród mieszkańców jest kluczowe dla promowania zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej oraz budowania silniejszej społeczności. Planowane działania będą dotyczyć: organizacji zajęć dla dorosłych (np. utworzenie siłowni, fitness itp.), wspomagania działalności klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych, wytyczenie ścieżek do uprawiania sportu, np.: biegów, chodźstwa, rowerowych, organizacja cyklicznych imprez sportowych na terenie gminy o lokalnym i

	regionalnym zasięgu, wspieranie inicjatyw i sportowych wiodących i popularnych dyscyplinach.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

<u>Nazwa projektu: Poprawa stanu infrastruktury oświatowej</u>	
Opis	Poprawa stanu infrastruktury oświatowej jest kluczowa dla zapewnienia wysokiej jakości edukacji i odpowiednich warunków nauki dla uczniów. Należy mieć tutaj na uwadze zarówno bazę stricte oświatową, jak również przyszkolną infrastrukturę sportową. Planowane zadania inwestycyjne będą obejmować m.in.: budowę, rozbudowę lub modernizację obiektów szkolnych, w tym m.in. budowę sali gimnastycznej przy PSP Woli Lipienieckiej Dużej i w Nowym Dworze, budowę boisk wielofunkcyjnych ze sztuczną nawierzchnią, trybuny, korty tenisowe przy PSP w Nowym Dworze, hala sportowa przy PSP im. T. Kościuszki w Jastrzębiu oświetlenie obiektów sportowych, budowę zaplecza socjalnego przy obiektach sportowych, doposażenie obiektów sportowych oraz sportowców (np. piłki, materace, stroje sportowe itp.), place zabaw, siłownie zewnętrzne, lodowisko.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

<u>Nazwa zadania: Rozwój kompetencji pracowników administracji samorządowej i jednostek podległych</u>	
Opis	Nieustannie zachodzące zmiany, de facto we wszystkich sferach życia, wymuszają na jednostkach konieczność stałego podnoszenia poziomu wykształcenia, ciągłego poszerzania swoich kompetencji, w celu przystosowania się do zmiennej i nieprzewidywalnej rzeczywistości, a także sprawnego wykorzystywania wielu możliwości, jakich dostarczają nowoczesne technologie. Z tym powiązana jest koncepcja <i>uczenia się przez całe życie określana jest obecnie jako lifelong learning</i> i odnosi się do wszelkiej, trwającej przez całe życie, aktywności, mającej na celu rozwój wiedzy i umiejętności w perspektywie osobistej, obywatelskiej, społecznej oraz zorientowanej na zatrudnienie. Szkolenia będą organizowane dla pracowników urzędu i jednostek podległych na podstawie bieżących potrzeb po analizie i rozpoznaniu potrzeb szkoleniowych. Szkolenia będą dotyczyć zarówno aspektów miękkich, kompetencyjnych oraz tych związanych z wykonywaniem obowiązków dotyczące prawa zamówień publicznych, prawa budowlanego, gospodarki odpadami, funduszy unijnych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Wyzwanie: Rozwój kultury i bogata oferta zagospodarowania czasu wolnego

Nazwa projektu: Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej

Opis	Planowane jest wsparcie rozwoju biblioteki gminnej oraz świetlic wiejskich poprzez poprawę stanu infrastruktury, zakup sprzętu, wyposażenia, w celu możliwości realizacji ciekawych programów kulturalnych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem na Piaskowcu”. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

Nazwa projektu: Wsparcie rozwoju integracji i aktywności społeczeństwa

Opis	Wsparcie rozwoju integracji i aktywności społeczeństwa jest niezwykle istotne dla budowania silnej społeczności i wspierania wzrostu społecznego. Przewiduje się: organizację różnego rodzaju konkursów dla różnych poziomów wiekowych, organizację rajdów pieszych, rowerowych, prowadzenie działań integrujących społeczność Gminy Jastrząb.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem na Piaskowcu”.

Nazwa projektu: Wsparcie lokalnej kultury

Opis	Wsparcie lokalnej kultury, tradycji, obyczajów i zwyczajów jest istotne dla zachowania tożsamości społeczności i budowania więzi społecznych. Oto kilka sposobów, w jakie można wspierać te elementy: Organizowanie lokalnych festiwali i wydarzeń: Wsparcie lokalnych festiwali i wydarzeń kulturalnych, które promują lokalną kulturę, tradycje i zwyczaje. Takie imprezy są doskonałą okazją do prezentacji lokalnych tańców, muzyki, sztuki, rękodzieła i kulinariów. Mogą także zachęcać mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w różnych formach artystycznych i kulturalnych. Wspieranie miejscowych rzemieślników i artystów: Wspieranie miejscowych rzemieślników, artystów i twórców, którzy przekazują tradycje i umiejętności związane z lokalną kulturą. Można to robić poprzez organizowanie targów rzemieślniczych, wystaw sztuki i warsztatów, a także promowanie ich prac i produktów na lokalnym rynku. Ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego: Wspieranie działań mających na celu ochronę i konserwację dziedzictwa kulturowego społeczności. Może to obejmować renowację zabytków, ochronę historycznych miejsc, archiwizację tradycji ustnych i historycznych, oraz dokumentację lokalnych historii i opowieści. Wprowadzanie edukacji kulturalnej: Dążenie do wprowadzenia edukacji kulturalnej w szkołach i społecznościach, aby młode pokolenie mogło poznać i docenić lokalną kulturę, tradycje i zwyczaje. Można to robić poprzez wprowadzanie przedmiotów związanych z kulturą i historią lokalną, organizowanie wycieczek
-------------	---

	edukacyjnych do miejsc o znaczeniu kulturowym oraz zapraszanie lokalnych rzemieślników i artystów do prowadzenia warsztatów. Współpraca między pokoleniami: Zachęcanie do współpracy między różnymi pokoleniami w celu przekazywania wiedzy, umiejętności i tradycji. Starsi członkowie społeczności mogą dzielić się swoimi doświadczeniami i historiami, a młodsze pokolenia mogą uczyć się i angażować w praktykowanie tradycji i obyczajów. Popularyzowanie lokalnej kuchni i potraw: Promowanie lokalnej kuchni i potraw jako części kulturowego dziedzictwa społeczności. Można organizować degustacje, warsztaty kulinarne oraz wspierać lokalne restauracje i producentów żywności, które oferują tradycyjne dania i przepisy. Przy wspieraniu lokalnej kultury, tradycji, obyczajów i zwyczajów ważne jest uwzględnienie różnorodności w społeczności i szanowanie różnic kulturowych. Działania powinny być oparte na dialogu, współpracy i szacunku dla wszystkich członków społeczności. Planowane przez gminę działania będą obejmować m.in.: organizację imprez kulturalnych (Dożynki, Świętojanki, Dni Jastrzębia itp.), wspieranie inicjatyw kulturalnych, wspieranie zespołów artystycznych, folklorystycznych i twórców kultury, stworzenie własnych produktów kulturalnych, które byłyby wizytówką kulturalną gminy, odnowa i dbałość o zachowanie dziedzictwa kulturowego, w tym zabytkowe obiekty.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

Wyzwanie: Rozwój i promocja funkcji rekreacyjno- turystycznej

<u>Nazwa projektu: Rozwój turystyki i rekreacji w gminie</u>	
Opis	Planowane zadania będą w wieloetapowy sposób realizować cele związane rozbudową infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w gminie. W fazie koncepcyjnie i projektowej przewiduje się opracowanie planu rozwoju turystyki z uwzględnieniem działań promocyjnych, budowy nowej infrastruktury, w tym wodnej, rozwoju turystycznych szlaków pieszych i rowerowych oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej jak również dobrej komunikacji pomiędzy dworcem PKP w Jastrzębiu a zalewem w Jastrzębiu. Ważną częścią realizacji działań będzie wsparcie rozwoju turystyki wiejskiej, tworzenie i rozwój gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych na obszarach gminy. Poza tym gmina zamierza wspierać i samodzielnie realizować inicjatywy związane ze stworzeniem atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego i pracy. Ważnym aspektem rozwoju turystyki będzie także wsparcie obiektów dziedzictwa kulturowego.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027, Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Razem na Piaskowcu”.

Nazwa zadania: Promocja gminy - Podniesienie atrakcyjności Gminy Jastrzęb

Opis	Gmina zamierza kontynuować i rozwijać aktywność w obszarze promocji, organizacji wydarzeń, festynów. Są one ukierunkowane na promocję gminy, integrację mieszkańców i gości odwiedzających gminę. Zadanie przewiduje szeroki katalog możliwych działań wśród nich można wymienić organizację festynów, pikników i innych wydarzeń o charakterze kulturalnym i rozrywkowym. Udział gminy w wydarzeniach o charakterze wojewódzkim i ogólnopolskim. Planowane działania będą obejmować: - organizację cyklicznych imprez turystyczno – kulturalnych, - współpracę przy opracowaniu i przygotowaniu przewodników, map, folderów turystycznych, - wspieranie inicjatyw turystycznych i organizacji podejmujących działania o charakterze turystycznym, - współpracę z organizacjami turystycznymi, - wykorzystanie dostępnych środków zewnętrznych do finansowania przedsięwzięć turystycznych, - utworzenie punktu informacji turystycznej i promocji gminy.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem na Piaskowcu”.

Wyzwanie: Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Jastrzęb**Nazwa projektu: Poprawa bezpieczeństwa publicznego**

Opis	Dbanie o bezpieczeństwo publiczne w gminie jest jednym z kluczowych zadań władz lokalnych. Istotne elementy w procesie dbania o bezpieczeństwo publiczne: Współpraca z lokalnymi służbami bezpieczeństwa: Współpraca z policją, strażą pożarną, pogotowiem ratunkowym i innymi służbami jest niezbędna do zapewnienia szybkiej i skutecznej reakcji na różne sytuacje kryzysowe; Zapewnienie odpowiednich zasobów: Gmina powinna zapewnić niezbędne środki finansowe i techniczne, takie jak odpowiednie wyposażenie dla służb bezpieczeństwa, aby mogły skutecznie wykonywać swoje zadania; Planowanie awaryjne i zarządzanie kryzysowe: Opracowanie planów działania w przypadku katastrof naturalnych, wypadków drogowych, klęsk żywiołowych czy innych zagrożeń umożliwia szybką i zorganizowaną reakcję; Edukacja i świadomość społeczna: Organizacja kampanii edukacyjnych i szkoleń dla mieszkańców na temat bezpieczeństwa może pomóc w zmniejszeniu zagrożeń oraz wzbudzeniu odpowiedzialności za bezpieczeństwo w społeczności; Monitorowanie statystyk i analiza zagrożeń: Śledzenie danych dotyczących przestępczości, wypadków, pożarów i innych zdarzeń może pomóc w zidentyfikowaniu obszarów, które wymagają większej uwagi i interwencji; Zapobieganie przestępczości: Wspieranie działań prewencyjnych, takich jak oświetlenie ulic, instalacja kamer monitoringu i
-------------	--

utrzymanie porządku publicznego, może zmniejszyć ryzyko wystąpienia przestępstw;

Współpraca z organizacjami pozarządowymi: Włączenie organizacji pozarządowych i lokalnych grup społecznych do działań na rzecz bezpieczeństwa może wzmocnić społeczność i zwiększyć zrozumienie różnych problemów;

Rozwiązywanie problemów społecznych: Dbanie o sprawy takie jak bezdomność, uzależnienia czy przemoc domowa może przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa i jakości życia w gminie;

Ścisła współpraca z innymi gminami i władzami regionalnymi: Wspólna praca na szczeblu regionalnym i międzygminnym może przynieść korzyści w zakresie wymiany informacji, zasobów i doświadczeń;

Podjęcie działań profilaktycznych: Wspieranie inicjatyw i programów profilaktycznych, takich jak programy antynarkotykowe, promowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej, może przyczynić się do zmniejszenia ryzyka wystąpienia problemów zdrowotnych i społecznych.

Dbanie o bezpieczeństwo publiczne to proces ciągły, który wymaga zaangażowania władz lokalnych, społeczności oraz innych zainteresowanych podmiotów. Ważne jest podejmowanie skoordynowanych działań, monitorowanie skuteczności podejmowanych inicjatyw i dostosowywanie strategii w celu zapewnienia jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa dla mieszkańców gminy.

Planowane zadania:

- Budowa komisariatu policji w miejscowości Jastrząb,
 - Wdrożenie systemu monitoringu miejsc najbardziej zagrożonych w gminie,
 - Doposażenie w sprzęt służb ratowniczych OSP z terenu Gminy Jastrząb,
 - Zakup wozów strażackich dla jednostek OSP z terenu Gminy Jastrząb,
 - Współpraca jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na terenie gminy,
- Współpraca z WOPR przy prawidłowym zabezpieczeniu zbiornika wodnego w Jastrzębiu,
- Organizacja spotkań np. z funkcjonariuszami policji, straży dla dzieci i młodzieży, osób starszych - Ukazanie zagrożeń współczesnego świata,
 - Wdrożenie rozwiązań technicznych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa osób z niepełnosprawnością,
 - Poprawa warunków w zakresie bezpieczeństwa pożarowego - udrożnienie dróg dojazdowych do posesji, oznakowań hydrantów podziemnych i naziemnych, doposażenie w sprzęt ratowniczy i specjalistyczny,
 - Oznakowanie poziome i pionowe dróg na terenie gminy Jastrząb,
 - Wprowadzenie dla dzieci i młodzieży stałego systemu szkoleń z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez kursy na kartę rowerową i motorowerową,
 - Stały monitoring bezpieczeństwa socjalnego osób starszych, osób z niepełnosprawnością, samotnie zamieszkałych (GOPS, Policja).
 - Budowa i modernizacja przystanków autobusowych w tym zatok autobusowych na terenie gminy Jastrząb.

Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki krajowe, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.
----------------------------	---

Wyzwanie: Obszar Rozwój opieki zdrowotnej i pomocy społecznej

Nazwa zadania: Wsparcie systemu opieki zdrowotnej	
Opis	Wsparcie systemu opieki zdrowotnej na obszarach wiejskich jest istotne, ponieważ często na tych obszarach jest ograniczony dostęp do wysokiej jakości usług medycznych. Planowa zadania będą obejmować m.in.: - wsparcie, organizację badań profilaktycznych, - zapewnienie opieki zdrowotnej, szczególnie specjalistycznej, - wsparcie, organizacja i rozwój przychodni rehabilitacyjnej, - wsparcie w zakupie sprzętu i organizacja specjalistycznych badań (szczególnie dla osób starszych), - wspieranie profilaktyki uzależnień i ich skutków, organizacja grup wsparcia dla osób potrzebujących pomocy i ofiar przemocy w rodzinie, - utworzenie gabinetów specjalistycznych – poradnia ginekologiczna, ortopedyczna, kardiologiczna, neurologiczna, urologiczna, chirurgiczna - poprawa dostępności - dobudowa do już istniejącego budynku, windy lub podnośnika w celu wykorzystania wszystkich pomieszczeń na piętrze ośrodka.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalnie z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa zadania: Wsparcie systemu pomocy społecznej	
Opis	Wsparcie rozwoju pomocy społecznej w gminie jest kluczowe dla zapewnienia wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Wspieranie rozwoju pomocy społecznej wymaga zintegrowanego podejścia, współpracy różnych podmiotów i uwzględnienia konkretnych potrzeb społeczności lokalnej. Planowane działania będą obejmować: - poprawę materialnych i organizacyjnych warunków realizacji zadań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - stworzenie sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, - organizację szkoleń dla pracowników pomocy społecznej, - stały monitoring istniejących i rozwijających się programów celowych i funduszy służących pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych, - wspieranie działań na rzecz utworzenia placówek wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych, starszych, chorych, - prowadzenie kompleksowego i długookresowego programu wsparcia rodzinie w jej funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych, - świadczenie pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez asystenta rodziny lub pracownika socjalnego,

	- pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia, w tym m.in. pozyskiwanie nieodpłatne różnego rodzaju rzeczy i artykułów gospodarstwa domowego (meble, AGD, domowy, odzież), - rozwój działalności profilaktycznej i wsparcie infrastrukturalne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - rozpowszechnienie działań profilaktycznych w szkołach dot. alkoholizmu, narkomani, dopalaczy, przemocy fizycznej i psychicznej.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Nazwa projektu: Wsparcie inicjatyw społecznych

Opis	Wsparcie inicjatyw społecznych proponowanych przez mieszkańców i gminę ma wiele korzyści i jest ważne z kilku powodów: - Zaangażowanie społeczne: Inicjatywy społeczne proponowane przez mieszkańców angażują społeczność lokalną w rozwiązywanie problemów i podejmowanie działań na rzecz swojego otoczenia. Daje to mieszkańcom poczucie współodpowiedzialności za rozwój i dobrobyt swojej społeczności, - Unikalna perspektywa: Mieszkańcy są najlepiej zorientowani w lokalnych potrzebach, wyzwaniach i możliwościach. Ich inicjatywy mogą przynieść nowatorskie rozwiązania, uwzględniające specyficzne potrzeby i aspiracje danej społeczności, - Kreowanie więzi społecznych: Wsparcie inicjatyw społecznych sprzyja budowaniu więzi społecznych i wzmacnianiu relacji między mieszkańcami. Wspólna praca nad projektem mobilizuje społeczność, sprzyja integracji i tworzeniu pozytywnych więzi międzyludzkich, - Zwiększenie efektywności działań: Mieszkańcy mają wiedzę o lokalnych realiach, potrzebach i zasobach, co może przyczynić się do skuteczniejszego wykorzystania dostępnych środków i zasobów. Inicjatywy społeczne proponowane przez mieszkańców mogą być bardziej dostosowane do lokalnych potrzeb i generować pozytywne rezultaty, - Rozbudzanie inicjatywy i kreatywności: Wsparcie inicjatyw społecznych stymuluje inicjatywę i kreatywność mieszkańców. Mieszkańcy mają możliwość wprowadzania nowych pomysłów, eksperymentowania i tworzenia pozytywnych zmian w swoim otoczeniu. - Partnerstwo międzysektorowe: Wsparcie inicjatyw społecznych proponowanych przez mieszkańców sprzyja budowaniu partnerstwa między sektorem publicznym, prywatnym a społeczeństwem obywatelskim. Takie partnerstwo może przyczynić się do lepszego wykorzystania zasobów i kompetencji każdego z sektorów oraz do osiągnięcia większych efektów, Wsparcie inicjatyw społecznych proponowanych przez mieszkańców jest zatem ważne dla budowania społeczności zorientowanej na potrzeby lokalne, angażującej się w rozwój
-------------	--

	swojego otoczenia i przyczyniającej się do budowy lepszego i bardziej zrównoważonego społeczeństwa. Propozycje planowanych możliwych aktywności: - aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców gminy poprzez różnego rodzaju akcje, np. sprzątanie świata z udziałem przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, - integracja pokoleń, wspólne inicjatywy, wykorzystanie potencjału i wiedzy osób starszych, - podniesienie poziomu aktywności społecznej mieszkańców gminy poprzez organizowanie spotkań integracyjnych, - włączanie mieszkańców gminy w rozwój miejscowości : fundusz sołecki, - rozwijanie aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnych, - wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzące do utrzymania dzieci w rodzinie, - wspieranie działań zmierzających do szeroko rozumianej integracji rodzin ze środowiskiem, w tym aktywizacji środowiska lokalnego na rzecz wspólnych działań z rodzinami dysfunkcyjnymi, - budowanie sprawnego systemu wsparcia dla osób i dzieci z rodzin z problemem uzależnień i przemocy, - tworzenie możliwości do kompleksowej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej, społecznej oraz integracji ze środowiskiem osób długotrwale chorych, niepełnosprawnych, starszych, - utworzenie spółdzielni socjalnej.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027, środki krajowe, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem na Piaskowcu”.

Wyzwanie: Rozwój terenu i budownictwa mieszkalnego

Nazwa zadania: Wsparcie procesu zamieszkania	
Opis	Na terenie gminy konieczne jest podjęcie działań poprawiających sytuację na lokalnym rynku mieszkaniowym. Niezbędnym jest sukcesywne uzbrajanie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe. Budownictwo mieszkaniowe jest ważnym elementem lokalnego wzrostu gospodarczego. Należy także poszukiwać nowych możliwości wsparcia budownictwa. Planowane działania obejmą: - wyznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego, - uzbrojenie terenów w podstawową infrastrukturę techniczną (drogi, parkingi, instalacje wodno – kanalizacyjne, oświetlenie itp.), - wyznaczenie nowych terenów pod budownictwo jednorodzinne na terenie całej gminy, - ekologiczne systemy pozyskiwania źródeł energii - wdrożenie systemu zachęt finansowych dla gospodarstw inwestujących w instalacji OZE.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Wyzwanie: Rozwój administracji publicznej w Gminie Jastrzęb

Nazwa zadania: Wsparcie procesu zamieszkania	
Opis	- wyznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego, - uzbrojenie terenów w podstawową infrastrukturę techniczną (drogi, parkingi, instalacje wodno – kanalizacyjne, oświetlenie itp.), - wyznaczenie nowych terenów pod budownictwo jednorodzinne na terenie całej gminy.
Źródła finansowania	Budżet Gminy.

Nazwa zadania: Informatyzacja usług publicznych	
Opis	Cyfryzacja usług publicznych jest potrzebna i ważna, gminy stoją przed wyzwaniem dostosowania swoich urzędów do wymagań i konieczności realizacji części zadań w formie on-line. Jednak część społeczeństwa nadal czuje się wykluczona cyfrowo. W ramach podejmowanych działań będą realizowane szkolenia, doradztwo dla seniorów, niepełnosprawnych, wykluczonych cyfrowo. Planuje się doposażenie jednostek gminnych w sprzęt, a jeśli programy pomocowe to umożliwi być może tak że wsparcie zakupu urządzeń dla mieszkańców, którzy sami nie są w stanie ponieść takiego wydatku. Założeniem jest, aby podnieść jakość wyposażenia jeśli chodzi o urządzenia cyfrowe, o komputery, oprogramowanie i jakość usług elektronicznych oferowanych mieszkańcom. Dodatkowym elementem będzie organizacja szkoleń dla pracowników zakresie wykorzystania i stosowania e-usług.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, fundusze strukturalne z perspektywy na lata 2021 – 2027.

Rezultaty i efekty planowanych projektów

Rezultaty przewidzianych zadań zostały uporządkowane w formie otwartego katalogu, który będzie mógł być uzupełniony w zależności do ustalonych wskaźników w ramach programów operacyjnych wdrażanych w nowej perspektywie. Weryfikacja wskaźników pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań i zostanie poddana analizie w ramach monitoringu.

Wartość bazowa 2023 określa się do stanu sprzed realizacji, dlatego też przyjęto, że wartość ta dla potrzeb strategii jest równa zero. Z uwagi na okres przygotowywania dokumentu i fakt, że część projektów jest fazie koncepcyjnej lub projektowej nie jest możliwe precyzyjne wpisanie wartości docelowej. Dlatego też wartość docelowa wskaźnika nie może zostać

skwantyfikowana w wyrażony liczbowo stan danego wskaźnika na moment zakończenia rzeczowej realizacji projektu. Posłużono się opcją opisową. Wartość liczbowe będą uzupełnione już na etapie docelowym opracowywania wniosków o dofinansowanie i projektów technicznych. Zaproponowane wskaźniki produktu są zgodne z listą znajdującą się w Szczegółowym opisie Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021 – 2027¹⁴.

L.p.	Nazwa zadania	Wskaźnik	Wartość bazowa 2023	Wartość docelowa 2030	Źródła weryfikacji
1.	Drogi - remonty, modernizacje, przebudowy, rozbudowy, budowy, dróg gminnych i wewnętrznych	– Długość wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych dróg	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, audyty energetyczne, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
2.	Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej	– Liczba zmodernizowanych obiektów; – Liczba wybudowanych nowych obiektów	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
3.	Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy	– Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
4.	Budowa oczyszczalni ścieków i infrastruktury kanalizacyjnej	– Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych – Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	0	1	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu

¹⁴ <https://www.funduszedlamazowsza.eu/dokument/fem-2021-2027/szczegolowy-opis-priorytetow-programu-fundusze-europejskie-dla-mazowsza-2021-2027/>

5.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	– Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
6.	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej	– Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
7.	Likwidacja dzikich wysypisk	– Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
8.	Opracowanie i wdrożenie programu małej retencji	– Liczba wspartych gospodarstw domowych i podmiotów	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
9.	Rewitalizacja przestrzeni nabrzeżnych zalewu w miejscowości Jastrzęb	– Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu

10.	Modernizacja zalewu w Jastrzębiu	– Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
11.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	– Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
12.	Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne	– Liczba zmodernizowanych źródeł Ciepła – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
13.	Odnawialne źródła energii w Gminie Jastrząb - kolejne etapy	– Liczba powstałych magazynów energii cieplnej – Liczba powstałych magazynów energii elektrycznej – Liczba wspartych społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej – Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE – Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu

14.	Dostosowanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych	– Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	0	Wzrost	dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
15.	Informatyzacja usług publicznych	– Liczba usług publicznych udostępnionych online o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja – Liczba usług publicznych udostępnionych online o stopniu dojrzałości co najmniej 4 - transakcja	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, audyty energetyczne, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
16.	Zagospodarowanie turystyczne, rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	– Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
17.	Rozbudowa budynku ZOZ w Jastrzębiu	– Liczba rozbudowanych budynków użyteczności publicznej	0	1	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
18.	Budowa Gminnego Ośrodka Kultury	– Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0	1	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu

19.	Rozwój lokalnego transportu publicznego	– Liczba zakupionych jednostek taboru autobusowego	0	1	dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
20.	Inicjowanie i organizowanie szkoleń dla mieszkańców, nowych przedsiębiorców i przedsiębiorców prowadzących już działalność gospodarczą	– Liczba zorganizowanych wydarzeń	0	Wzrost	dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
21.	Doposażenie placówek oświatowych	– Liczba doposażonych placówek oświatowych	0	Wzrost	dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
22.	Poprawa stanu infrastruktury oświatowej	– Liczba wspartych obiektów	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
23.	Rozwój kompetencji pracowników administracji samorządowej i jednostek podległych	– Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje	0	Wzrost	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem
24.	Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej	– Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0	Wzrost	Dokumentacja techniczna, dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu

25.	Wsparcie rozwoju integracji i aktywności społeczeństwa	– Liczba zrealizowanych projektów	0	Wzrost	Dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
26.	Rozwój turystyki i rekreacji w gminie	– Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0	Wzrost	Dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
27.	Promocja gminy - Podniesienie atrakcyjności Gminy Jastrzęb	– Liczba przeprowadzonych działań	0	Wzrost	Dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
28.	Wsparcie systemu pomocy społecznej	– Liczba przeprowadzonych działań	0	Wzrost	Dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
29.	Wspieranie inicjatyw społecznych	– Liczba przeprowadzonych działań	0	Wzrost	Dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
30.	Wsparcie procesu zamieszkania	– Liczba przeprowadzonych działań	0	Wzrost	Dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
31.	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	– Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	0	Wzrost	Dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu
32.	Wsparcie systemu opieki zdrowotnej	– Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i – Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą	0	Wzrost	Dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu

		w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna (POZ) – Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej			
33.	Wsparcie lokalnej kultury	– Liczba przeprowadzonych działań	0	Wzrost	Dane Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu

Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Jastrzęb z aktualnymi dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Zgodność z dokumentami europejskimi i krajowymi

L.p.	Nazwa dokumentu	Charakterystyka zgodności
1.	Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego o rozwoju	Dokument Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development) przyjęty przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ) to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Jego ramy wykraczają daleko poza, realizowane do tej pory, Milenijne Cele Rozwoju przyjęte w 2000 r. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Nowa wizja rozwoju nakreślona w Agendzie koncentruje się na pięciu wielkich zmianach transformacyjnych określonych, jako zasada 5P (People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership): Ludzie (People)

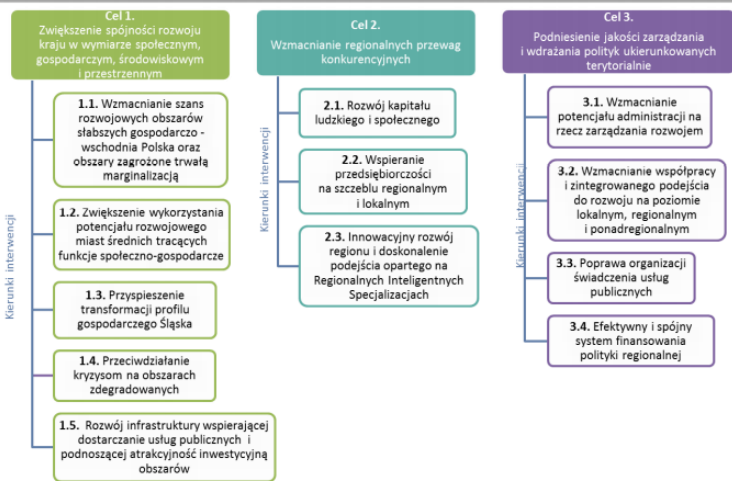
		Nie pomijanie nikogo, czyli docieranie do grup wykluczonych, tworzenie warunków i możliwości korzystania z powszechnych praw człowieka i osiągnięć gospodarczych przez wszystkich ludzi, zagwarantowania równego dostępu do zasobów ekonomicznych, podstawowych usług, ziemi, zasobów naturalnych, technologii i finansów. Planeta (Planet) Tworzenie trwałych podstaw zrównoważonego rozwoju poprzez zintegrowanie społecznych, gospodarczych i środowiskowych aspektów rozwoju, zbudowanie modelu rozwoju, który będzie sprzyjał wzrostowi gospodarczemu i większemu włączeniu społecznemu oraz racjonalnie wykorzystywał zasoby środowiska naturalnego, a poprzez to osiągnięcie lepszej jakości życia oraz rozwiązywanie problemu ubóstwa. Dobrobyt (Prosperity) Przekształcanie gospodarek sprzyjające tworzeniu miejsc pracy i zapewnieniu inkluzywnego rozwoju, w tym przestawienie się na zrównoważone modele konsumpcji i produkcji, przy wykorzystaniu nowych technologii i potencjału biznesu, zapewnienie dostępu do dobrej edukacji, opieki zdrowotnej, czystej wody, elektryczności, transportu, telekomunikacji, ułatwianie podejmowania działalności gospodarczej, inwestowania, wymiany handlowej; zintensyfikowanie zrównoważonego rozwoju miast. Pokój (Peace) Budowanie pokoju oraz skutecznych, sprawiedliwych, otwartych i odpowiedzialnych instytucji gwarantujących wzmocnienie roli prawa, włączenie społeczne i współdecydowanie, wzmocnienie roli i odpowiedzialności instytucji, które powinny wspierać rządy prawa, prawo własności, wolność słowa i mediów, wolność polityczną, dostęp do sprawiedliwości, niedyskryminowanie kogokolwiek. Partnerstwo (Partnership) Nowe globalne partnerstwo polegające na solidarności, współpracy, odpowiedzialności i przejrzystości podejmowanych
--	--	--

		działań, dotyczy to zarówno partnerstwa pomiędzy rządami, jak i administracją lokalną, regionalną, środowiskami naukowymi, biznesem i wszystkimi zainteresowanymi stronami i grupami. Strategia Rozwoju Gminy Jastrząb jest zgodna z Agendą 2030, gmina priorytetowo traktuje zrównoważony rozwój w każdym obszarze swojego funkcjonowania. Projektowanie rozwoju odbywa się w oparciu o troskę o środowisko naturalne, dobrobyt mieszkańców, jakość życia i infrastrukturę techniczną.
2.	Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027	Cele polityki spójności na lata 2021 – 2027: 1. Inteligentniejsza Europa (innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza) 2. Bardziej ekologiczna, niskoemisyjna Europa (w tym transformacja sektora energetycznego, przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem) 3. Bardziej połączona Europa (mobilność i łączność TIK) 4. Bardziej prospołeczna Europa (europejski filar praw socjalnych) 5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych oraz inicjatywy lokalne). 2 cele horyzontalne: - Budowanie potencjału administracyjnego - Współpraca między regionami i ponad granicami (osadzenie współpracy w głównym nurcie). Założenia Strategii realizują politykę spójności na lata 2021 – 2027. Gmina będzie się rozwijać w oparciu o realizację projektów obejmujących m.in. transformację energetyczną, rozwój innowacyjnej przedsiębiorczości, poprawę lokalnej infrastruktury, adaptację do zmian klimatu.
3.	Europejski Zielony Ład (EU Green Deal)	Europejski Zielony Ład (EU Green Deal) to kompleksowa strategia Unii Europejskiej dotycząca ochrony środowiska oraz przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym. Tym samym Europa do 2050 r. aspiruje do bycia pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu. Plan ambitny, ale możliwy do zrealizowania, biorąc

		pod uwagę pełne zaangażowanie wszystkich państw członkowskich w jego realizację. Głównym celem, obok neutralności klimatycznej, jest przede wszystkim ochrona życia ludzkiego oraz zwierząt i roślin, przy jednoczesnym wsparciu transformacji energetycznej na rzecz czystej technologii. Europejski Zielony Ład składa się z 10 założeń: 1. Europa bez zanieczyszczeń - zanieczyszczenie powietrza, wody oraz rozwiązanie problemu zanieczyszczenia przemysłowego; 2. Przejście na gospodarkę cyrkulacyjną - przyjęcie nowego planu działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym do marca 2020 r.; 3. Program "Farm to Fork" - cele dotyczące redukcji chemicznych pestycydów (50% do 2030 r.), nawozów i zwiększenie powierzchni upraw organicznych; 4. Zielona Wspólna Polityka Rolna - wysokie ambicje środowiskowe i klimatyczne w ramach reformy Wspólnej Polityki Rolnej; 5. Mechanizm JUST Transition - wsparcie finansowe dla regionalnych planów transformacji energetycznej; 6. Finansowanie transformacji - fundusze na zielone innowacje i inwestycje publiczne; 7. Czysta, przystępna cenowo i bezpieczna energia - ocena ambicji państw członkowskich ujętych w ramach krajowych planów w zakresie energii i klimatu; 8. Osiągnięcie neutralności klimatycznej - propozycja pierwszej ustawy klimatycznej zapisującej cel neutralności klimatycznej do 2050r.; 9. Zrównoważony transport - przyjęcie strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności, a także przegląd dyrektywy w sprawie infrastruktury paliw alternatywnych i rozporządzenia TEN-T;
--	--	---

		10.Ochrona europejskiego kapitału naturalnego - propozycja strategii UE na rzecz różnorodności biologicznej do 2030 r. Strategia Rozwoju Gminy Jastrzęb w swoich planach uwzględnia działania dotyczące ochrony środowiska oraz przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym, ma to odzwierciedlenie w celach oraz w przewidzianych do realizacji projektach inwestycyjnych.
4.	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. SOR przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Nowy model rozwoju zakłada odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. Jego fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu. Cele szczegółowe: I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna); II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie); III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne,

		Efektywność wykorzystania środków UE) oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe. <i>Strategia Rozwoju Gminy Jastrzęb w swoich założeniach uwzględnia priorytetowe obszary wymienione w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Gmina zamierza aktywnie dbać o rozwój swój i otoczenia społeczno – gospodarczego realizując własne projekty lub tworząc przestrzeń i ramy do realizacji indywidualnych przedsięwzięć.</i>
5.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)	KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. 1. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie zagrożeń dla środowiska. 2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych. 3. Rozwój i wsparcie kapitału ludzkiego i społecznego. 4. Wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek. 5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach. 6. Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (w tym finansowania działań rozwojowych) oraz współpracy między samorządami terytorialnymi i między sektorami. 7. Przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz

		niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych. Cele główne i cele szczegółowe polityki regionalnej Cel główny KSRR: Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cele KSRR 2030 wpisują się w wyzwania i przewidziane inwestycje tzw. twarde jak i miękkie zaplanowane przez gminę. Gmina zamierza prowadzić politykę równoległego rozwoju sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.	Głównym celem krajowej polityki transportowej przedstawionej w strategii jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Osiągnięcie tego celu pozwoli na rozwijanie dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarczemu kraju. Realizacja celu głównego w perspektywie do 2030 r. wymaga podjęcia następujących działań: • budowy zintegrowanej i wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; • poprawy sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;

		• zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (chodzi m.in. o promocję transportu zbiorowego); • poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; • ograniczania negatywnego wpływu transportu na środowisko; • poprawy efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe. Gmina zamierza dbać o rozwój swojej dostępności transportowej, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez realizację inwestycji mających na celu modernizację dróg lokalnych.
7.	Polityka energetyczna Polski do 2040 r.	W PEP2040 podejmowane są strategiczne decyzje inwestycyjne, mające na celu wykorzystanie krajowego potencjału gospodarczego, surowcowego, technologicznego i kadrowego oraz stworzenie poprzez sektor energii dźwigni rozwoju gospodarki, sprzyjającej sprawiedliwej transformacji. Główne filary strategii¹⁵ I filar Sprawiedliwa transformacja II filar Zeroemisyjny system energetyczny III filar Dobra jakość powietrza Gmina uwzględni w swoich planach działania związane z efektywnością energetyczną planuje dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii, przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną.
8.	Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 +	Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. W Strategii wskazano cel główny: zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój

¹⁵ <https://bip.mos.gov.pl/strategie-plany-programy/polityka-energetyczna-polski-do-2040-r/>.

		województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska. Cele: - Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze; - Dostępne i mobilne Mazowsze; - Zielone, niskoemisyjne Mazowsze; - Mazowsze zintegrowane społecznie; - Mazowsze bogate kulturowo. <i>Gmina uwzględnia w swoich planach działania związane ze wspieraniem przestrzeni oraz warunków dla rozwoju gospodarczego, planuje dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii, przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną, ważnym aspektem rozwoju jest wspieranie inwestycji związanych z kulturą oraz integracji i włączenia społecznego.</i>
--	--	--

System wdrażania Strategii

Skuteczne zarządzanie gminą wymaga podejmowania różnorodnych działań, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury oraz zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy. Wdrażanie strategii rozwoju jest kluczowym elementem tego procesu i obejmuje szereg działań wspierających:

- ❖ **Analiza i planowanie:** Pierwszym krokiem w skutecznym zarządzaniu gminą jest przeprowadzenie analizy sytuacji, w tym identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń. Na podstawie tych danych można opracować strategię rozwoju, która uwzględnia cele, priorytety i działania niezbędne do osiągnięcia sukcesu. Planowanie obejmuje także opracowanie budżetu, alokowanie zasobów oraz określanie wskaźników monitorowania postępów;
- ❖ **Udział społeczności lokalnej:** Skuteczne zarządzanie gminą wymaga aktywnego zaangażowania mieszkańców. Włączenie społeczności lokalnej w proces podejmowania decyzji i wdrażania strategii rozwoju jest kluczowe. Organizacja spotkań, konsultacji publicznych, warsztatów i innych form partycypacji społecznej pozwala na uwzględnienie różnych perspektyw i potrzeb mieszkańców, co prowadzi do bardziej efektywnych rozwiązań;
- ❖ **Współpraca z partnerami:** Skuteczne zarządzanie gminą wymaga również nawiązania i utrzymania partnerstw z innymi podmiotami, takimi jak instytucje publiczne,

organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa czy lokalne stowarzyszenia. Partnerstwa te mogą obejmować wspólne projekty, wymianę wiedzy i doświadczeń, współfinansowanie inicjatyw oraz wspólne działania na rzecz rozwoju gminy;

- ❖ **Monitoring i ocena postępów:** Wdrożenie strategii rozwoju wymaga systematycznego monitorowania i oceny postępów. Regularne zbieranie danych, analiza wskaźników i porównywanie osiągniętych rezultatów z założonymi celami pozwala na mierzenie skuteczności podejmowanych działań. Na podstawie tych informacji można wprowadzać korekty, dostosowywać strategię i działać efektywniej;
- ❖ **Komunikacja i informowanie:** Istotnym elementem skutecznego zarządzania gminą jest transparentność i skuteczna komunikacja z mieszkańcami. Regularne informowanie o podejmowanych działaniach, planach rozwoju, osiągniętych rezultatach oraz możliwościach partycypacji społecznej pozwala na budowanie zaufania i angażowanie społeczności lokalnej;
- ❖ **Równoważony rozwój społeczno-gospodarczy:** Skuteczne zarządzanie gminą powinno uwzględniać zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy. Oznacza to dbałość o równowagę między aspektami społecznymi, ekonomicznymi i środowiskowymi. Działania gminy powinny być ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój infrastruktury, ochronę środowiska naturalnego, promowanie edukacji i kultury oraz zapewnienie odpowiednich usług społecznych.

Wdrażanie strategii rozwoju gminy to kompleksowy proces, który wymaga zaangażowania wielu podmiotów i uwzględnienia różnorodnych aspektów. Działania wspierające skuteczne zarządzanie gminą powinny być oparte na analizie, partycypacji społecznej, współpracy, monitoringu, komunikacji i dążeniu do zrównoważonego rozwoju.

Realizacja, monitoring i ewaluacja

Strategia Rozwoju Gminy Jastrząb jest dokumentem, który powinien podlegać monitoringowi i aktualizacji, tak żeby przez cały okres obowiązywania odzwierciedlała potrzeby i stan powiatu.

System monitorowania i ewaluacji jest istotnym wymogiem, stawianym dokumentom strategicznym i ma koncentrować się na weryfikacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Celem przeprowadzania monitoringu jest weryfikacja danych odnośnie realizacji celów operacyjnych i dokonywanie bieżących korekt w procesie wdrażania zadań, podczas gdy w przypadku ewaluacji chodzi o formułowanie wniosków i rekomendacji mogących posłużyć udoskonalaniu założeń, jak i innych działań, które będą prowadzone w przyszłości. Natomiast ewaluacja dostarcza informacji potrzebnych do rozwiązywania problemów, które nie mogą zostać zdiagnozowane jedynie w oparciu o monitoring¹⁶. Ewaluacja to obiektywna ocena rezultatu wdrażania strategii, której celem jest dostarczenie rzetelnych i przydatnych informacji, służących wsparciu procesu decyzyjnego. Celem systemu monitorowania i ewaluacji jest:

- ocenianie skuteczności strategii;
- wczesne ostrzeganie przed zagrożeniami;
- wykrywanie zbliżania się do momentów, w których następuje konieczność zmiany drogi rozwoju gminy;
- dostarczenie informacji niezbędnych do ewaluacji i w konsekwencji podjęcia decyzji o aktualizacji całej strategii lub niektórych jej części.
- Zakres monitorowania i ewaluacji obejmuje:
 - realizację strategii,
 - ocenę stopnia osiągnięcia celów operacyjnych,
 - czynniki rozwojowe wewnętrzne i w otoczeniu, które w istotny sposób oddziaływały na dotychczasową realizację strategii i wpływają na ewentualną potrzebę jej aktualizacji.

System składa się z dwóch części składowych tj.:

- I. Monitoringu obejmującego zbieranie i selekcjonowanie informacji, wskazanie jednostek odpowiedzialnych za pozyskiwanie, gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji niezbędnych do wyliczania wskaźników monitoringu. Ważne jest, aby informacje były zawsze aktualne, uporządkowane i dostępne dla

¹⁶ Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej.

zainteresowanych. Monitoring realizacji poszczególnych celów operacyjnych odbywać się będzie w oparciu o przypisane do nich mierzalne wskaźniki.

- II. Ewaluacji obejmującego ocenę i interpretację zgromadzonych w podsystemie monitoringu danych. Podstawę ewaluacji stanowią będą dane pochodzące z monitoringu, tj. systematycznego badania procesu wdrażania strategii oraz efektów podejmowanych działań. Sprawnie funkcjonujący i odpowiednio zaplanowany system monitoringu jest podstawowym warunkiem pozyskania rzetelnych danych umożliwiających dokonanie ewaluacji strategii.

Źródła finansowania

W 2023 r. rozpoczęła się kolejna unijna perspektywa budżetowa, która przyniesie rekordowe 76 mld euro dla Polski na rzecz poprawy jakości życia. Fundusze unijne w nowej perspektywie pomogą wzmocnić polską gospodarkę, ale przede wszystkim umożliwią szybsze wyjście z kryzysu wywołanego przez pandemię koronawirusa. Środki finansowe zostaną zainwestowane w rozwój, infrastrukturę, cyfryzację, środowisko, edukację, rolnictwo, zdrowie oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021 - 2027 stwarza duże możliwości realizacji celów zawartych w strategii poprzez pozyskiwanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Polska jest największym beneficjentem środków z Polityki Spójności mającej na celu zmniejszanie dysproporcji rozwojowych. To ponad 76 mld euro, które przeznaczone zostaną na projekty infrastrukturalne, biznesowe, społeczno-edukacyjne i rozwijające rynek pracy z których efektów skorzystają mieszkańcy. Dzięki funduszom europejskim będą wspierane inwestycje przyczyniające się do realizacji celów:

- Bardziej konkurencyjnej i inteligentnej Europy;
- Bardziej przyjaznej dla środowiska niskoemisyjnej Europy;
- Lepiej połączonej Europy;
- Europy o silniejszym wymiarze społecznym;
- Europy bliżej obywateli;
- Łagodzenia skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimat.

Poniżej zostały zaprezentowane główne założenia programów, które będą realizowane i z których gmina oraz inne podmioty i organizacje będą mogły skorzystać pozyskując bezzwrotne dotacje lub niskooprocentowane pożyczki.

W obecnej perspektywie unijnej 16 województw otrzyma łącznie na rozwój 153 mld zł, co oznacza, że 44% środków objętych Umową Partnerstwa będzie w dyspozycji samorządów

regionalnych. Program Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 posiada budżet przekraczający 2,1 mld euro, który zostanie przeznaczony na zrównoważony rozwój województwa. Program został zatwierdzony przez Komisję Europejską 2 grudnia 2022 r. Dzięki funduszom europejskim możliwa będzie realizacja inwestycji z zakresu m.in.: rozwoju transportu, wspierania innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, transformacji energetycznej i dostosowania do zmian klimatu, cyfryzacji, inwestycji w obszarze kultury, ochrony zdrowia, czy też przejścia w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Wsparcie obejmie również szereg działań społecznych, edukacyjnych i rozwijających mazowiecki rynek pracy. Po wieloletniej przerwie do programu regionalnego wróć możliwości wsparcia turystyki, czy też gospodarki wodno-ściekowej.

Priorytety w ramach programu:

- I. Fundusze Europejskie dla bardziej konkurencyjnego i inteligentnego Mazowsza;
- II. Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza;
- III. Fundusze Europejskie na rozwój mobilności miejskiej na Mazowszu;
- IV. Fundusze Europejskie dla lepiej połączonego i dostępnego Mazowsza;
- V. Fundusze Europejskie dla wyższej jakości życia na Mazowszu;
- VI. Fundusze Europejskie dla aktywnego zawodowo Mazowsza;
- VII. Fundusze Europejskie dla nowoczesnej i dostępnej edukacji na Mazowszu;
- VIII. Fundusze Europejskie dla aktywnej integracji oraz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu;
- IX. Mazowsze bliższe obywatelom dzięki Funduszom Europejskim;
- X. Pomoc techniczna (EFRR);
- XI. Pomoc techniczna (EFS +).

Ponadto środki będą dostępne w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. W jej ramach będzie wdrażany w nowym okresie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich będzie wspierany przez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW) oraz Lokalnych Grup Działania. Gmina Jastrząb należy do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Razem na Piaskowcu” – działającej na rzecz rozwoju obszarów wiejskich ośmiu sąsiadujących ze sobą gmin, położonych na styku województw mazowieckiego i świętokrzyskiego: Borkowice, Chlewiska, Jastrząb, Mirów, Mirzec, Orońsko, Skarżysko Kościelne, Szydłowiec i Powiat Szydłowiecki¹⁷. Nowe działania w ramach WPR będą koncentrowały się na wspieraniu rozwoju sektora rolno-spożywczego oraz ocenie jego oddziaływania na klimat i środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem ich ochrony.

Środki pochodzą z następujących funduszy unijnych:

¹⁷ <https://razemnapiaskowcu.pl/>

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- Europejski Fundusz Społeczny+,
- Fundusz Spójności,
- Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury,
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Programy, które będą realizowane w latach 2021-2027:

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS)

Pieniądze z Funduszu Europejskiego dla Rozwoju Społecznego będą inwestowane między innymi w poprawę sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienie opieki nad dziećmi, edukację i zdrowie. Celem FERS będzie poprawa sytuacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. Dofinansowanie z FERS trafi także na zwiększenie dostępności opieki żłobkowej. FERS będzie koncentrował się także na jakości edukacji, w tym kształcenia zawodowego i szkolnictwa wyższego. W obszarze zdrowia, podobnie jak w obecnej perspektywie finansowej, priorytetem będzie przejście od opieki instytucjonalnej do opieki lokalnej. Fundusze unijne w ramach FERS wesprą także osoby starsze potrzebujące opieki oraz dzieci i młodzież z zaburzeniami psychicznymi.

Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020.

Cele:

- zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii;
- wzrost konkurencyjności MŚP;
- rozwinięcie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości;
- transformacja gospodarki w kierunku Przemysłu 4.0 oraz zielonych technologii

Realizacja jest przewidziana w formie instrumentów pogrupowanych w cztery priorytety:

I - Wsparcie dla przedsiębiorców, czyli zapewnienie dofinansowania w obszarach B+R, wdrożeń nowych rozwiązań, infrastruktury B+R, internacjonalizacji, rozwoju kompetencji, automatyzacji i robotyzacji, zielonej gospodarki.

II - Środowisko przyjazne innowacjom, czyli wspieranie projektów strategicznego znaczenia dla polskiej gospodarki, w tym m.in. rozbudowy publicznej infrastruktury badawczej, transferu i komercjalizacji technologii powstających na uczelniach i w instytutach, a także wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu takich jak akceleratory, klastry, instytucje badawcze oraz szerokie wsparcie start-upów.

III - Zazielenienie przedsiębiorstw, czyli wsparcie projektów bezpośrednio przyczyniających się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu, w tym neutralności klimatycznej, zielonej transformacji gospodarki i zrównoważonego rozwoju. Oferta dla przedsiębiorstw będzie obejmować zielony fundusz gwarancyjny, kredyt ekologiczny oraz projekty IPCEI. Uzupełnieniem będą innowacyjne zamówienia publiczne na prace B+R nad technologiami i produktami jeszcze nieistniejącymi na rynku, pożądanymi ze względów społecznych i środowiskowych.

IV - Pomoc techniczna, czyli zapewnienie systemowego wsparcia dla potencjalnych beneficjentów poprzez realizację działań zachęcających i ułatwiających ubieganie się o środki z Programu, kontynuacja STEP i Innovation Coach, wspieranie beneficjentów w realizacji projektów, a także zapewnienie wsparcia administracyjnego w realizacji Programu.

Oferta skierowana jest do:

- przedsiębiorstw,
- sektora nauki,
- konsorcjów przedsiębiorców oraz konsorcjów przedsiębiorców z organizacjami badawczymi,
- instytucji otoczenia biznesu, czyli ośrodków przedsiębiorczości, ośrodków innowacji, instytucji finansowych.

Formy wsparcia:

- dotacje,
- instrumenty finansowe,
- kapitałowe oraz gwarancyjne,
- instrumenty łączące finansowanie zwrotne i dotacyjne.

Budżet: ok 7,9 mld euro

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 jest kontynuacją Programu Polska Cyfrowa 2014-2020 i stanowi kolejny etap cyfrowej transformacji kraju.

Cele:

- budowa społeczeństwa gigabitowego w Polsce,

- udostępnienie zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców (4 i 5 stopień e-dojrzałości usług),
- zapewnienie cyberbezpieczeństwa poprzez wsparcie w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji,
- rozwój gospodarki opartej na danych wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe,
- rozwój współpracy na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych,
- wsparcie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorców.

Pandemia COVID-19 pokazała jak istotny jest szybki rozwój ww. obszarów dla sprawnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństw w czasie tego typu zagrożeń. To dzięki procesowi cyfryzacji możliwa jest zdalna praca i edukacja, korzystanie z e-usług publicznych, w tym usług zdrowotnych, a także robienie zakupów czy załatwianie spraw w banku bez wychodzenia z domu.

Program kierowany jest przede wszystkim do:

- przedsiębiorców,
- administracji publicznej,
- organizacji pozarządowych,
- podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki,
- podmiotów leczniczych,
- instytucji kultury.

Zakładana forma wsparcia:

- dotacje.

Budżet”

- Ok. 2 mld euro.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko

Głównym celem Programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym;
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne;
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030;

- poprawę bezpieczeństwa transportu zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia;
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Program przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw oraz zwiększy udział zielonej energii z odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii.

Inwestycje w infrastrukturę energetyczną mają przynieść poprawę jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwój inteligentnych sieci gazowych i wzrost ich znaczenia w nowoczesnym, zielonym systemie energetycznym. Inwestycje w sektorze środowiska mają przyczynić się do większej odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego). W Programie duże znaczenia przywiązano do poprawy gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi. Planuje się wzmocnić ochronę bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów; będziemy rozwijać systemy monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę. Celem jest zmniejszenie emisji w transporcie poprzez rozwój transportu szynowego, w tym w miastach, zwiększymy dostępność komunikacji zbiorowej, a także alternatywne wobec dróg łańcuchy logistyczne (porty morskie, drogi wodne śródlądowe, przewozy intermodalne).

Oferta skierowana będzie do m.in.:

- przedsiębiorstw,
- jednostek samorządu terytorialnego,
- podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- właścicieli budynków mieszkalnych,
- państwowych jednostek budżetowych i administracji publicznej,
- dostawców usług energetycznych,
- zarządców dróg krajowych i linii kolejowych,
- służb ratowniczych (ratownictwo techniczne) i odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ruchu,
- Państwowej Straży Pożarnej,
- podmiotów zarządzających portami lotniczymi oraz portami morskimi,
- organizacji pozarządowych,
- instytucji ochrony zdrowia, instytucji kultury,
- kościoły i związki wyznaniowe.

Formy wsparcia:

- dotacje,
- instrumenty finansowe,
- instrumenty łączące finansowanie zwrotne i dotacyjne.

Budżet:

- ponad 25 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej

Obszary wsparcia:

- Przedsiębiorczość: wsparcie dla start-upów, innowacje dzięki zmianom wzorniczym, automatyzacja i robotyzacja, transformacja modeli biznesowych w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego, pożyczki na inwestycje w turystykę;
- Energia i klimat: rozwój inteligentnych sieci energetycznych, dostosowanie miast do zmian klimatu, ochrona bioróżnorodności, podnoszenie świadomości ekologicznej;
- Zrównoważona mobilność miejska;
- Transport: rozbudowa ponadregionalnej infrastruktury drogowej i kolejowej;
- Zrównoważona turystyka: tworzenie ponadregionalnych szlaków turystycznych.

Z programu skorzysta 5 dotychczasowych województw: lubelskie, podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie oraz – co jest nowością – **część województwa mazowieckiego** (bez Warszawy i 9-ciu otaczających ją powiatów), tzw. region statystyczny mazowiecki regionalny.

Cel:

- Utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności makroregionu oraz wyższej jakości życia w Polsce Wschodniej.

Cele szczegółowe:

- Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw;
- Zwiększenie atrakcyjności miast i podniesienie jakości życia mieszkańców w dobie zmian klimatu;
- Zwiększenie dostępności transportowej Polski Wschodniej;
- Rozwój społeczno-gospodarczy dzięki turystyce.

Budżet: 2,65 mld euro.

Pozostałe fundusze, z których będą realizowane projekty:

- ❖ Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027;
- ❖ Fundusze Europejskie dla Rybactwa;
- ❖ Fundusze Europejskie na Migracje, Granice i Bezpieczeństwo;

❖ Programy Interreg (Europejskiej Współpracy Terytorialnej).